

ΠΥΡΣΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ: Τὸ τρύγημα τῆς Γνώσης.

» » : Γιὰ τὸν Π. Ταγκόπουλο.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ὁ λυτρωμὸς.

ΛΙΑΗΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ: Στὴ φυλακὴ.

ΑΛΚΗ ΘΡΥΛΟΥ: Τὸ θέατρο.

» » : Τὸ βράδι (δράμα).

Γ. ΣΤΟΓΙΑΝΝΗ: Τὰ χέρια.

ΑΓΗΣ. ΛΕΒΕΝΤΗ: Δειλιὸ - Βράδι.

ΤΩΝΗ ΧΡΙΣΤΙΑΗ: Ἐλεγείες.

Β. ΚΟΥΚΟΥΛΑ: In aeternum.

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ: Μυστικοὶ ἀρραβῶνες.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΧΡΟΝΙΑ Α' — ΤΟΜΟΣ Β.

ΘΕΡΙΣΤΗΣ - ΑΘΩΝΑΡΗΣ 1918

ΤΕΥΧΗ 11 ΚΑΙ 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

“ ΠΥΡΣΟΣ , ,

Σελίδες 24-32.

ΕΚΔΟΤΗΣ ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΤΡΟΜΕΣ :

Εσωτερικού :	Εξωτερικού :
Για ένα χρόνο Δραχ. δέκα	Για ένα χρόνο ... Φρ. χρ. δέκα
Για έξη μήνες » πέντε	Για έξη μήνες ... » » έξι

Τὸ τεύχος μιὰ δραχμὴ.

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ — 4

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Είδοποιούλται οί κ. κ. ἐργολάβοι θεατρικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ θιασάρχαι, οί ἐπιθυμοῦντες ὅπως τοῖς παραχωρηθῆ τὸ Δημοτικὸν θέατρον Ἀθηνῶν κατὰ τὴν προσεχῆ χειμερινὴν περίοδον ὅτι οί ὅροι καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῆς παραχωρήσεως εὐρίσκονται ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ (Γραφεῖον Ἐφόρου) ἔνθα οί βουλόμενοι δύνανται νὰ λάδωσι γνώσιν αὐτῶν καθ' ἐκάστην 10—12 π. μ. 5—7 μ. μ.— Προσφοράι δεκταὶ μέχρι τῆς 3ης Σεπτεμβρίου συμπεριλαμβανομένης.

(Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου).

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΣ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν, ἐνεργηθησομένην ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ Ἀθηνῶν τὴν 25ην τρέχ. μηνὸς Ἰουλίου, ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 11—12 π. μ. καὶ ἐνώπιον τῆς Δημαρχικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ἐκποίησις τῶν ὀλικῶν τῶν ἐκ τῆς κατεδαφίσεως τῶν ἐπὶ τῆς πλατείας Ἁγίας Εἰρήνης ρυμοτομουμένων οἰκοδομημάτων τῶν κληρονόμων Β. Ματαρά, περιελθόντων ἤδη εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῆς ταυταριθμοῦ πλήρους διακηρύξεως τῆς κατατεθειμένης εἰς τὸ Δημαρχεῖον Ἀθηνῶν (Τμήμα Ὀδοποιίας) πρὸς γνώσιν τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Ἰουλίου 1918.

Ὁ Δήμαρχος
Σ Π. ΠΑΤΣΗΣ.

ΒΕΡΙΣΤΗΣ-ΑΛΩΝΑΡΗΣ 1918
ΤΕΥΧΗ 11 & 12

ΤΟ ΤΡΥΓΗΜΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ξανθὸ πρῶτ' ἀνοιξιάτικο . . Τὰ ὀλόανθα περιβόλια
σᾶς βλέπω νὰ τρυγᾶτε.
Τάγαπημένα λούλουδα, δροσιὰ καὶ μοσκοβόλια,
τάχα καὶ ποῦ τὰ πᾶτε ;

Στὴ στράτα, ὦ χωριατόπουλα, πρὸς τὴ σειρήνα χώρα
σᾶς βλέπω νὰ τραβᾶτε.
Τὰ ξέχειλ' ἀνθοκάλαθα, τὰ στέφανα ἀνθοφόρα
τάχα καὶ ποῦ τὰ πᾶτε ;

Ὅπου 'ναι δολερὴ ἡ ζωὴ θερμὸ κυλᾶ τὸ χρῆμα . .
Σᾶς βλέπω νὰ περνᾶτε.
Ὡ νὰ τα ἀγνώριστα, χλωμὰ τᾶνθη σὰν ἀπὸ κρῖμα.
Στὴν ἀγορὰ τὰ πᾶτε.

Γοργὸ ξεπούλημα. Κ' εὐτὺς μὲ σπάταλα τὰ χέρια
σᾶς βλέπω νὰ πετᾶτε.

Χαρὲς κιδνειροπέλαγα σᾶς στήσανε καρτέρια.
«Νὰ βαφτιστῆτ' ἔλατε !»

Τὸ βράδι, ἀργὰ κι ἀμίλητα, κλεφτὰ ἀπ' τὰ μονοπάτια
σᾶς βλέπω νὰ γυρνᾶτε.

Τὰ ξαναμένα πρόσωπα, τὰ βυθισμένα μάτια,
τάχα καὶ ποῦ τὰ πᾶτε ;

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Ο ΛΥΤΡΩΜΟΣ

«Ο κ. Δ. Π. Ταγκόπουλος σ' ένα τρίπραχτο *άνθρωπιστικό* δράμα του, όπως το χαρακτηρίζει, που το δουλεύει τώρα, στο «Λυτρωμό», πάσκιζε να δώσει μιὰ ψυχολογική εικόνα τῆς απογοήτεψης και τῆς ἀγανάκτησης που θὰ δοκιμάσουν οἱ πολεμιστές, ὅταν γυρίζοντας μεθαύριο, μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, στὶς πατρίδες τους, δοῦν ἐκείνους που ἀπομείνανε πίσω, εἴτε μὲ τὰ μέσα, εἴτε γιατί δὲ στρατευτήκανε, νάχουνε σωριάσει πλούτη και νάχουνε γίνει, μὲ τὸν παρά τους, ἀληθινοὶ κυρίαρχοι και τύραννοι τῆς κοινωνίας. Ἐμπορεῖ νὰν τὸ βαστάξει τὸ ἄδικο αὐτὸ ἢ συνείδηση ἑνὸς πολεμιστῆ; Ὁχι βέβαια. «Στὸ ἀμπρὶ μέσα, ὅπως λέει ὁ ἥρωας τοῦ ἔργου του, ὁ Δῆμης, ἐμορφώθηκε μιὰ νέα συνείδηση και μπῆκαν τὰ θεμέλια μιᾶς νέας κοινωνίας, που νὰ στηρίζεται πάνω στὴν ἀπόλυτη Δικαιοσύνη. Πολλὲς φορὲς ἐκεῖ ἐπάνω, στὰ Μοκεδονικὰ βουνά, ἔχοντας τὸ Βούλγαρο ἀντίκρου μας και τὴν τρομάρια τῆς ὀβίδας του πάνω ἀπὸ τὸ κεφαλι μας, φέρναμε τὸ νοῦ μας σὲ σὰς ἐδῶ, στὴν Ἀθήνα, που πολεμοῦσατε στὸ *Ἀθηναϊκὸ μέτωπο* και στὸν *Τομέα τοῦ Χρηματιστηρίου*. Και τότε ἡ ἀγανάκτηση μᾶς ἔπνιγε και δὲ λογαριάζαμε τὸ Βούλγαρο και τὶς ὀβίδες του, και μόνο ἐσὰς λογαριάζαμε και σφίγγοντας τὴ γροθιά μας λέγαμε: «Ὁ Βούλγαρος εἶναι προσωρινὸς ἔχτρος και σήμερ' αὔριο ξοφλοῦμε μ' αὐτόν. Μὲ σὰς ὅμως, τοὺς παντοτινοὺς ἔχτροὺς μας, ὁ λογαριασμὸς μας μένει ἀνοιχτὸς κι' ἄμα γυρίσουμε πίσω θὰ τὸν κοιτάξουμε!..»

Ἀπ' αὐτὸ τὸ δράμα του ὁ Ταγκόπουλος ἔδωσε στὸν «Πυρσὸ» μιὰ σικητὴ χαρακτηριστικὴ ἀπὸ τὴ Δεύτερη πράξη, τὴν ἀκόλουθη:

Ο ΣΤΑΘΗΣ. Στὸ μεταξὺ ἀγωνιστήκαμε και μεῖς ἐδῶ, φίλε μου...
Ναί, ναί!.. Ἀγωνιστήκαμε...

Ο ΔΗΜΗΣ. Νὰ κάμετε περιουσίες... Τὸ ξέρω... Και νικήσατε τὸν ἔχτρό...

Ο ΣΤΑΘΗΣ. Ὅπως νικήσατε και σεις τὸ Βούλγαρο...

Ο ΔΗΜΗΣ. Ἀπαράλλαχτα. Μὲ μιὰ μικρὴ μόνο διαφορά: Πὼς ἐμεῖς ἀγωνιστήκαμε νὰ σὰς δώσουμε Πατρίδα και σεις ἀγωνιστήκατε νὰ μᾶς δώσετε... Τί, παρακαλῶ;

Ο ΣΤΑΘΗΣ (Ροφώντας τὸ ποῦρο του. Μὲ στόμφο). Ἀγωνιστήκαμε νὰ δώσουμε στὴ χώρα τὴν οἰκονομικὴ τῆς ἀντιση...

Ο ΔΗΜΗΣ. Κολοκῦθια! Ἀγωνιστήκατε νὰ κάμετε παράδες, κι' ἀληθινὰ ἀγωνιστήκατε κρατερώτατα. Οἱ δικές σας χειροβομβίδες και τ' ἀσφυξιογόνα σας και τ' ἀεροπλάνα σας και τὰ ὑποβρυχία σας και τὰλλα πολεμικά σας μέσα, λέγονται: *Παλιοὶ και Κρασιά και Βαπόρια* κι' *Ἐπιχειρήσεις* και δὲν ξέρω πὼς ἀλλιῶς, κι' ὁ πολεμικὸς σας τομέας λέγεται *Τομέας τοῦ Χρηματιστηρίου* και τὸ Μέτωπό σας, *Ἀθηναϊκὸ Μέτωπο*... Δὲν τὰ βαρέθηκες, φίλε μου, αὐτὰ τὰ χωρατὰ πιά; Δὲ λέμε τίποτ' ἄλλο, πὼ διασκεδαστικὸ;..

Ο ΣΤΑΘΗΣ (που ἀρχίζει νὰ θυμῶναι μὲ τὸ σαρκαστικὸ χρῶμα που δίνει στὴν ὀμιλία του ὁ Δῆμης). Γιατί νὰν τὰφίσουμε;... Νὰν τὰ ξεκολοιούθη-
σουμε...

Ο ΔΗΜΗΣ. Ὅπως ἀγαπᾶς... Ἐμπρός λοιπόν, ξεκολοιούθησε...

Ο ΣΤΑΘΗΣ. Δὲν εἴμαστε και τόσο σκληρόκαρδοι, ὅπως μᾶς φαντάζεσαι, μὰ οὔτε και τόσο ἐγωϊστὲς. Δὲν κοιτάξαμε μόνο τὸν ἑαυτὸ μας...
Νοιάζόμαστε και τοὺς ἄλλους...

Ο ΔΗΜΗΣ. Ποιούς ἄλλους;

Ο ΣΤΑΘΗΣ. Μὴ μὲ παρεξηγήσεις... δὲν ἤθελα νὰ σοῦ τὸ πῶ ποτέ...
μὰ σοῦ τὸ λέω μόνο και μόνο γιὰ νὰ σοῦ ἀποδείξω πὼς δὲ λέω λόγια
κούφια, ρεκλάμες, παπαδέλες... Μὴ μὲ παρεξηγήσεις...

Ο ΔΗΜΗΣ. Μὰ σὲ τί νὰ σὲ πορευθῶ;

Ο ΣΤΑΘΗΣ. Νά, λ. χ. ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας σου, ὅταν ἐσύ βρισκό-
σουνα στὸ Μέτωπο, ἦρθε δυὸ και τρεῖς φορὲς, μπορεῖ και περισσότερες,
και ποτέ μου δὲν τοῦ ἀρνῆθηκα...

Ο ΔΗΜΗΣ (σηκῶνται ἀπὸ τὴν πολτρώνα, στηρίζεται καλὰ στὸ μπαστούνι
του, και κάνοντας δυὸ τρίκα μικρὰ βήματα, μὲ σερνόμενο τὸ ἀριστερὸ πόδι, πᾶει
και στηλώνεται μπροστὰ στὸ Στάθη). Σοῦ ζήτησε δανεικὰ ὁ πατέρας μου;
Και πόσα;... Πενήντα; Ἐκατὸ χιλιάδες;...

Ο ΣΤΑΘΗΣ (χαμογελώντας). Ὁχι δὰ τόσα... Μερικὰ ἑκατοστάρικα μο-
ναχά... Μὰ οὔτε τὰ θυμάμαι... Τὰ ξέχασα...

Ο ΔΗΜΗΣ (τρέμοντας ἀπὸ δύσκολα συγκρατούμενο θυμὸ, μὲ κομμένη τὴν
ὀμιλία). Σοῦ ζήτησε δανεικὰ ὁ πατέρας μου;... Και μερικὰ ἑκατοστάρικα μο-
ναχά;... Πόσο ἀπλὸς εἶτανε ὁ μακαρίτης και πόσο δὲν ἤξερε τὰ δικαιώματά
του!.. Ἐπρεπε νὰ σοῦ ζητήσῃ ὄχι δανεικὰ, μὰ τὸ μερικὸ του ἀπὸ τὰ κέρδη
σου... Ναί, ναί... Τὸ μερικὸ του. Ὅταν εἶχε τὰ δυὸ παιδιὰ του στὸ
Μέτωπο νάγωνίζονται γιὰ σένα, νὰ θυσιάσουν τὰ νιάτα τους και νὰ ριπο-
κιντυνεύουν κάθε ὥρα και στιγμὴ τὴ ζωὴ τους, γιὰ ν' ἀνεβάζουνε τὰ δικὰ
σου τὰ χαρτιὰ μόνο, εἶχε κάθε δικαίωμα νάρθει και νὰ σοῦ ἀπαιτήσῃ,
μὲ τὸ πιστόλι και μὲ τὸ μαχαίρι ἀκόμα, τὸ μερικὸ του ἀπὸ τὰ κέρδη σου...
(Σωπᾶναι γιὰ λίγο. Ἵστερα μὲ φωνὴ χαμηλὴ, σὰ νὰ συμπληρώνει κάπια
σκέψη του). Ἔτσι εἶναι. Ὁ πατέρας, βλέπεις, δὲν πολέμησε και γι' αὐτὸ
δὲν ἤξερε και ν' ἀπαιτεῖ. Νὰ δανείζεται μόνον ἤξερε... Ἄν πολεμοῦσε
κι αὐτὸς, θὰ μάθαινε πὼς ὅ,τι χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος τὸ παίρνει, δὲν τὸ
ζητεῖ κι ὅ,τι τοῦ ἀνῆκει τὸ κατάχτάει, δὲν τὸ δανείζεται...

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗ ΦΥΛΑΞΗ

Βιαζόμουν να τελειώσω τὸ μάθημά μου· ἡ νύχτα μ' εἶχε βρῆ, μὰ τὰ μαθητούδια μου δὲν εἶχαν σκοπὸ νὰ μ' ἀφήσουν· ἀκούραστη φλυαρία κι' ἀχόρταγη περιέργεια τᾶχε τσακωμένα ὑποχρεωμένη ν' ἀπαντῶ στὴν κάθε μιὰ παιδιατική ἀπορία τους. Γιὰ μιὰ στιγμή μπόρεσα νὰ τοὺς σταματήσω, πλησίασα στὸ παράθυρο· ἔσκυψα τὸ κεφάλι μου ἔξω· ὁ ἀγέρας μ' ἄρπαξε ἀπὸ τὰ μοῦτρα· δυναμωμένος πολεμώντας ἀλύπητα ξαπλώνονταν ὁ-λοῦθε σὰν ἀπὸ χίλια στόματα μουγγρητό.

Οἱ δρόμοι ἔρημοι, σκεπασμένοι μὲ τὶς βαρειές σκιές τῆς νύχτας ἀγρίευναν πειότερο τὸ χειμῶνα. Στὴ βράση του ὁ Γενάρης. Πού καὶ πού κανέναν διαβάτης, κανέν' ἀμάξι ἔκοβε μὲ τὸ γοργοπέρασμά του τὸ οὐρλιασμα τοῦ ἀγέρα, τὴ νεκρική μονοτονία τοῦ δρόμου.

Ἐκλεισα γρήγορα τὸ παράθυρο καὶ γύρισα στὰ μαθητούδια μου: — Ἔ, παιδιά, ἄς σταματήσουμ' ἔδῶ, γιατί ὄξω χαλάει ὁ κόσμος· πρέπει νὰ φύγω.

Τὰ παιδιά δὲν ἀπάντησαν. Ἐβαλα βιαστικά βιαστικά τὸ καπέλλο μου, τὰ καληνύχτησα καὶ μὲ δυὸ σάλτους βρέθηκα κι ὅ-λας ὄξω.

Ἡ στράτα πέρα ὡς πέρα μιὰ μαύρη γραμμὴ.

Τυλιγμένη μέσα στὸ χοντρὸ πανωφόρι μου τόβαλα στὰ πόδια, θές ἀπὸ φόβο θές ἀπὸ κρύο· ψυχὴ καμιὰ δὲν ἔβλεπα καὶ δὲν ἄκουγ' ἄλλο ἀπὸ τὸ χτύπημα τῶν τακουνιῶν μου.

Μὲ λυγιστὰ βήματα πέρασα τὸ ξεμοναχιασμένο στενορύμι, βγήκα στὸ δρόμο πὺν ὀδηγᾷ ὀλοῖσα στὸ σπίτι μου· δὲν πρό-κανα νὰ περάσω τὴν πρώτη γωνιὰ καὶ σταμάτησα.

Φωνίτσα γιομάτη πόνο καὶ παράπονο, ἓνα κλάμα κουρασμένο μισοσβυσμένο σύρθηκε· τὸ συνώδενο τοῦ ἀγέρα τὸ γοερὸ βογγητό. Ξέσπασε σταυτιά μου. Ζήτησ' ἀμέσως νὰ νοιώσω, προσπάθησα νὰ δῶ ἀπὸ ποῦ τὸ κλάμα ἀνάβρυζε· κάρφωσα τὴν προσοχή μου στὸ μέρος πὺν μοῦδειχνε ἡ φωνή· προχώρησα δυὸ βήματα· σταμάτησα κάτω ἀπὸ ἓνα σπίτι· τὴ στιγμή ἐκείνη σκίζοντας ἓνα βαρὺ μολυβένιο σύγνεφο φάνηκε ἀπάνω ἀπὸ τὸ σπίτι τὸ φεγγάρι φωτίζοντας τὰ γύρω· πρόλαβα καὶ κοίταξα. Χαλα-

σμένο, χωρὶς σκεπὴ, μὲ τοὺς ἀψηλοὺς πετρώειους τοίχους μισοπεσμένους, μ' ἓνα μπαλκόνι ξύλινο ἔτοιμο νὰ σωριαστῆ στὸ πρῶτο φύσημα, μὲ μιὰ δξώπορτα φαρδιά, σπασμένη ἀπὸ τὸ χρό-νο κι ἀπὸ τὶς βροχές, καὶ μ' ἓνα χρώμα ξεθωριασμένο ἀπροσδιό-ριστο. Ὅλ' αὐτὰ δείχνανε φανερὰ πὺς τὸ σπίτι δὲν μπορούσε νᾶταν κατοικήσιμο, πὺς ἦταν ἔρημο ἀπὸ καιρό· κι ὅμως ἡ φω-νίτσα ἀντίθετα μοῦ μαρτυροῦσε πὺς κάποια ζωὴ μέσα κεῖ θὰ βρίσκοταν. Ἡ νύχτα μ' ἐμπόδιζε νὰ δῶ καθαρά. Ἀναγκάστηκα νὰ ρωτήσω:

— Τί ἔχεις, καλέ, καὶ κλαῖς;

— Μ' ἔδιωξαν ἀπ' τὸ σπίτι, μ' ἀπάντησε κόβοντας μὲ τὸ κλάμα τὰ λόγια του.

— Καὶ ποιὸς σ' ἔδιωξε ἀπὸ τὸ σπίτι;

— Ἡ Μάνα μου...

Εἶταν ἡ ἀπάντηση τοῦ παιδιοῦ· δὲν τὴν περιμένα· μ' ἀναψε ἡ περιέργεια.

— Καὶ γιατί σ' ἔδιωξε ἡ Μάνα σου; Τί τῆς ἔκανες;

— Τίποτα... μ' ἔδιωξε νά, γιατί; .. γιατί ξέρω γώ; Γιατί... ἦρθε πάλι ὁ μουςαφίρης... θὰ μείνη ἀπόψε στὸ σπίτι μαζί μὲ τὴ μάνα... Μένει πολλές φορές· ξενυχτοῦνε... ἐμένα μὲ διώ-χνουνε... Μ' ἔστειλε στὴν κουμπάρα μας. Πῆγα· δὲν κάθεται πειὰ στὸ ἴδιο σπίτι. Ἀλλάξε σπίτι. Πού νὰ πῆγε; Ξέρω καὶ γώ;

— Ἔ! γιατί δὲ γύρισες σπίτι σου ἀφοῦ δὲν τὴ βρήκες τὴν κουμπάρα σας;

— Τί νὰ ξαναπάω στὸ σπίτι μας; .. θὰ μὲ δείρη, θὰ μὲ σκο-τώση· ξέρεις τί ἄγρια πὺν δαίρνει; Καλλίτερα νὰ συμμαζετῶ ἔδῶ δὰ ὅσο νὰ φέξη. Πίσω δὲν πάω!..

Πάνω στὸ πλατὺ μαρμάρινο σκαλοπάτι ζαρωμένο τὸ παιδί πὺν μοῦ κουβέντιαζε· ἓνα ἀγοράκι κρεατωμένο καμιὰ δεκαριά χρονῶνε. Στὸ προσωπάκι του ζευγαρωμένες τοῦ φεγγαριοῦ οἱ ἀγτίδες καὶ οἱ στάλες ἀπὸ τὰ δάκρυα πὺν θὰ χυσαν τὰ ματάκια του· δάκρυα, μαζί ἀπορίας, φόβου, πόνου, σκορπίζανε παράξενα ἐκφραστικὴ γυαλάδα στὸ προσωπάκι του. Τὸ κορμάκι τοῦ παι-διοῦ κουλουριασμένο, σὰ νὰ γύρεβε νὰ προφυλαχτῆ ἀπὸ τὸ κρύο τὸ φαρμακερὸ τῆς νύχτας.

Τὸ στηθάκι του φούσκωνε ξεφούσκωνε ἀπὸ τὸ πνιχτὸ τὸ κλάμα. Τὰ χεράκια του μαυροκόκκινα ἀπὸ τὸ κρύο γύρευαν, ἔλε-

γες, και κείν' ἀθώρητα νὰ τὸ σφιχταγκαλιάσουν τὸ κορμί του ἀγκάλιασμα πὸν σὰ νὰ ἤθελε νὰ πνίξη, νὰ γαληνέψη τὴ μυστικὴ τρικυμιὰ πὸν συντάραζε τὴ φτωχὴ του καρδοῦλα.

Μεγάλωνε ἡ λύπη μου, μὰ καὶ ἡ περιέργεια μέσα μου. Σίμωσα καὶ ρώτησα ;

— "Ε, καλά. Πατέρα, ἀδέρφια δὲν ἔχεις ;

— Πατέρα ἔχω, εἶναι κάμποσος καιρὸς πὸν δὲ μένει μαζί μας.

"Ἡ Μάνα μου τὸν ἔκανε καὶ μᾶς ἔφυγε· μᾶς ἄφησε· δὲν ξανάρθε πειὰ. Νὰ τὸν εἶχα καὶ κείνον. . . μὰ δὲν ξέρω οὔτε πού μένει. . .

— "Ἀμ' ὁ ἀδερφός σου πού εἶνε ; δὲν εἶνε δῶ ;

— "Ἐδῶ εἶνε, μὰ δὲ μένει στὸ σπίτι.

— "Ἐχει δικό του σπίτι ; παντρεμένος ;

— "Ὁχι, δὲν ἔχει σπίτι· μένει στὴ φυλακὴ.

— Στὴ φυλακὴ ; καὶ γιατί ; τί ἔκανε καὶ τὸν ἔχουνε στὴ φυλακὴ ;

— Δούλεβε σ' ἓνα τσαγγαράδικο στὴ γειτονιά μας στὸ Παγκράτι. Ὁ μᾶστορας εἶτανε πολὺ φαριστημένος· ἔκανε καλὰ τὴ δουλειὰ του· λογάριζε μάλιστα ξώλαμπρα νὰ τοῦ τ' ἀνεβάσῃ τὸ μεροδοῦλι. Τὴν Κυριακὴ τῶ Βαγιῶν εἶτανε γιὰ νὰ πάῃ ἡ Μάνα μου νὰ κοινωνήσῃ. Ἀποβραδὺς τὴν ἀκούσαμε νὰ λέῃ : Τὰ παπούτσια μου ἔχουνε χάλια· δὲν εἶναι γιὰ κόσμο. Ὑστερα εἶπε στὸ Μανώλη μας : Νά ! Καημένε Μανώλη, ἐκεῖνα τὰ σκαρινάκια τὰ δετὰ πὸν τᾶχετε κρεμασμένα στὸ μαγαζί. . . Ποιὸς θὰ καταλάβῃ ! Νὰ τὰ πέρναμε μὲ τρόπο ! Ξέρεις ἐσὺ τὸν τρόπο ! Ὁ μᾶστοράς σου σ' ἐμπιστεύεται· δὲ θὰ βάλῃ ὑποψία. Μέρα χρονιάρρα, καὶ νὰ μὴ μπορῶ νὰ μεταλάβω ! Δὲν τὸ θέλει ὁ Θεός ! Ὁ Μανώλης μας δὲν τῆς χάλασε τὸ χατήρι, τὴν ἄλλη μέρα κι ὅλας τᾶφερε. Ἡ Μάνα μας εἶδε πὸς εἶταν' εὐκόλ' ἡ δουλειὰ. "Ἐπειτ' ἀπὸ λίγες μέρες ζήτησε κι ἄλλο ζευγάρι, ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτό της. Ἀντρίκια παπούτσια γύρευε γιὰ νὰ τὰ δώσῃ σὲ κάποιον γνωστό μας.

Τὸ βράδυ σὰ γύρισε ἀπὸ τὸ μαγαζί ἔφερε στὸ χαρτί τὰ παπούτσια. Τὰ πῆρε ἡ Μάνα μου, τὰ πούλησε. . . Μὰ ἀπὸ κείνο τὸ βράδυ τὸ Μανώλη μας δὲν τὸν ξανάειδα.

Περίμενα τὴ μιὰ βραδεῖα, τὴν ἄλλη, μὰ ὁ Μανώλης δὲ φαίνονταν.

Ζήτησα νὰ μάθω καὶ γὼ ἀπ' τὴ Μάννα μου πού βρίσκεται. . .

Καὶ κείνη μοῦ ἀπάντησε πὸς τὸν ἔχουνε στὴ φυλακὴ. Καὶ κάθε φορὰ σὰν τὴ ρωτῶ καὶ τὴν ξαναρωτῶ πὸς δὲν ἔρχεται ὁ Μανώλης : πού βρίσκεται ; πάντ' αὐτὸ τὸ λόγο μοῦ ρίχνει κατὰμουτρα :

— Στὴ φυλακὴ !

— Καὶ δὲ λυπάται γι' αὐτό ;

— Δὲν ξέρω. Δὲν τὴν εἶδα νὰ λυπάται. Μὰ ἐγὼ πειὰ δὲν ἔχω σπίτι. Δὲν ξέρω τί κάνει τώρα. Μπορεῖ νὰ μὴ μὲ θέλῃ ἐμένα, νὰ θέλῃ τὸ Μανώλη. Μ' ἔδιωξε λές ; Μὰ τί νὰ γίνω ; Δὲν ἔχω πού νὰ πάω. . .

"Ἐκοψα τὴν κουβέντα. Τράβηξα μπροστά. Γύρισα πίσω. Πάλε προχώρησα. Ἀναποφάσιστη ἔψαχνα μὲ τὰ μάτια μου μήπως ξεχωρήσω κανένα χωροφύλακα ἢ ἐπὶ τέλους κανένα διαβάτη, καμιὰ πονετικὴ ψυχὴ, μήπως μπορέσῃ νὰ γίνῃ τίποτα γιὰ τὸ παιδάκι. Τὰ εἶχα καὶ γὼ θαρρῶ χαμένα. Τὸ σκοτάδι θὰ φέρῃν κάποια τρομάρα καὶ στοὺς συνηθισμένους, πειότερο ἀπὸ μένα, στὰ ξαφνικά τῆς ζωῆς. Ἐξαφνα σφύριξε πάλι σταυτιά μου ἡ φωνίτσα του :

— Κυρία ! Κυρία !. . .

Τὸ ξανασίμωσα :

— Τί τρέχει ;

"Ἄκουσα τὴ φωνὴ του σὰ μισοπνιγμένη τώρα, κάθε στιγμή καὶ βαθύτερα συρμένη μέσα στοῦ σκοταδιοῦ τὸ μαυροπέλαγο. Μαζὶ παραπονιάρρα καὶ ἀποφασιστικὴ, μαρτυρικὸ συντριμμένης καὶ ἀφρόντιστης ψυχούλας !

— Κυρία, μὴν ξέρεις κάνε πού πέφτει αὐτὴ ἡ φυλακὴ, νὰ πῆγαινα στὸ Μανώλη μας, νὰ τοῦ χτυπήσω τὴν πόρτα, νὰ τοῦ πῶ : Πάρε με ! Πάρε με κοντά σου ! Μονάχ' ἀπόψε γιὰ νὰ περάσω τὴ νύχτα ! Ποῦ θὰ περάσω ἀπόψε τὴ νύχτα ; Τὸ ξέρω πὸς δὲ θὰ μοῦ χαλοῦσε κ' ἐμένα τὸ χατήρι. . . Γιατί εἶταν πάντα καλὸς ὁ Μανώλης μας. . .

ΛΙΛΗ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Τὸ Παλιόπαιδο (Ἐωνύμου).— Ὁ Παππούς (Ἄργ. Σακελαρίου).— Μιὰ νύχτα μὲ φεγγάρι (Ι. Πολέμη).

Γυρνᾷ ὁ ἄντρας στὸ σπίτι του, στὴ γυναίκα του ποὺ τὴν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀγαπᾷ. Γυρνᾷ σὰν κάθε βράδι, πολὺ χαρούμενος. Καὶ κείνη τὸν ὑποδέχεται πολὺ χαρούμενα, ἂν καὶ λίγο ψυχρά. Ἐνα παράπονο τοὺς χωρίζει. Ἐνας μικροκαυγᾶς ἀγαπημένων ποὺ πὶο μεγάλη δείχνει τὴν Εὐτυχία. . . Δὲν ἦρθε νὰ τὴν πάρει γιὰ τὸν περίπατο ὅπως τῆς τὸ ὑποσχέθηκε. Κάνει τόσο κρύο ἔξω, φυσᾷ τόσο ἄγρια ὁ βοριάς. Μὰ κείνη ἤθελε νὰ ἔβγει γιὰ νὰ φορέσει τὸ καινούριο της πανωφόρι, ἔτσι, γιὰ τὴν εὐχαρίστηση νὰ τὸ φορέσει. Τί σημαίνει ἂ δὲν εἶναι κανένας στους δρόμους, ἂ δὲ θὰ τὴν ἔβλεπε κανένας; Γυναίκα φιλάρεσκη, ἀληθινά, γιὰ τὸν ἑαυτὸ της. Καὶ παιχνιδίζοντας μαλλώνουν, καὶ τὴν ἀγάπη τους λένε, καὶ μικροστίχους χαμογελώντας τῆς ψιθυρίζει, καὶ γελώντας ἀποφασίζουν ν' ἀνοίξουν διάπλατο τὸ παράθυρο γιὰ νὰ φορέσει τὸ πανωφόρι της καὶ νὰ μείνουν μαζί στὸ σπίτι, κοντὰ στὸ τζάκι, πολὺ κοντὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλο, πολὺ εὐτυχισμένοι.

Ἐξαφνα θυμᾶται Κεῖνος ἕνα γράμμα ποὺ τοῦ ἔδωσαν γι' αὐτήν. . . Κάποιος λογαριασμός θάνατ. . . Γελώντας τ' ἀνοίγουν μαζί καὶ διαβάζουν μιὰ ἐρωτικὴ ἔξομολόγηση ἑνὸς παιδιοῦ 18 χρονῶν, ποὺ φεύγει αὐριο γιὰ τὴν Ἰνδία. Ποτὲ δὲν τὸ εἶχαν οὔτε ὑποπτευθεῖ αὐτὸ τὸ αἶσθημα. Καὶ ἡ γυναίκα νιώθει ἀμέσως ἕναν ἀπεριόριστο οἶχτο γιὰ τὸν πόνο τοῦ παιδιοῦ ποὺ ἔτσι ὀδυνηρὰ παθητικὰ τῆς γράφει, ἴσως καὶ λίγη χαρὰ γυναικείας ἱκανοποίησης: Στὸν ἄντρα ξυπνᾷ ἡ ζήλεια, κ' ἄς τὴν ξέρει ἀβάσιστη, γελοία. . . Ἡ ἀντρικὴ ἡ ζήλεια. . . Θυμώνει καὶ γιὰ τὸ βλέμμα ποὺ ἀκουμπᾷ ἀπάνω στὴ γυναίκα του κ' ἄς μὴν τὸ βλέπει κἂν αὐτή. Εἶναι δική του ὀλόκληρη, ἀπόλυτα.

Τὸ παιδί τὴν παρακαλεῖ νὰ ἔβγει στὶς 8 στὸ παράθυρο—εἶναι τώρα 8 παρὰ τέταρτο—γιὰ νὰ τὴ δεῖ ἀκόμα μιὰ φορά. «Εἶδεμὴ θὰ φύγω γιὰ πάντα, ἀπελπισμένος». Ἀπειλεῖ νὰ σκοτωθεῖ. Μιὰ ἀνησυχία τὴ συναρπάζει. Θέλει νὰ ὀρμήσει στὸ παράθυρο. Μὰ ὁ ἄντρας ὀργισμένος ὀρθώνεται μπροστά της. Κ' εἶναι σωστὴ καὶ μὲ πνεῦμα ψυχολογημένη ἡ πάλη τους. Τίποτε δικό της δὲ θὰ δώσει σ' ἕναν ἄλλο, ὅσο κ' ἂν εἶναι ἀσήμαντο αὐτὸ τὸ κάτι. Ἄλλωστε μπορεῖ τὸ παιδί νὰ θέλει μόνο νὰ διασκεδάσει, νὰ ἔβαλε στοίχημα μαζί μὲ φίλους τους γιὰ νὰ τὴν περιγελάσει καὶ νὰ τὸν κάνει καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιο γελοῖο.—«Ἴσως ἔχεις δικιοῦ μ' ἂ σκοτωθεῖ;»—«Ἄς σκοτωθεῖ. Δὲν ἔχομε καμιὰ εὐθύνη ἂν ἀγάπησε. Ὅμως κανένας δὲ σκοτώνεται». Τυρανισμένος, σχεδὸν βίαια, τὴν ἐμποδίζει νὰ ἔρθει στὸ παράθυρο ὅπου ὄλη ἡ ἀγωνία της τώρα ἔξαλλα τὴ σπρώχνει.

Ἀκούεται ἕνας πυροβολισμός. . . Κλονίζονται. . . Τρέμοντας, φοβισμένος τὴν ἀφίνει, τρέχει κάτω στὸ δρόμο, ἐνῶ κείνη σχεδὸν ἀναισθητὴ ἀπὸ τὸν τρόμο στηρίζεται μὲ κόπο στὸ παράθυρο. Κι' ἂν τέλιωνε ἐδῶ ἡ σκηνὴ, μὲ μιὰ παράξενη πρωτοτυπία, ὑπερβολικὰ παράξενη κ' ἀφύσικη, θὰ ἔδινε ὅπωςδήποτε μιὰ συγκίνηση ἢ ἀπότομη ἐπιβολὴ ἑνὸς τραγικοῦ πόνου σ' ἕνα χαρούμενο παιχνίδισμα, ἢ ἀπότομη μεταστροφή. Ἡ ἰδέα ὅτι ἡ Ζωὴ κ' ὅταν δὲ μπορεῖ ἐσωτερικὰ νὰ χτυπήσει ὀρίζει κατὶ ξένο νὰ θολώσει τὴν εὐτυχία, ἔστω καὶ γιὰ λίγες στιγμές, γιατί γρήγορα θὰ τὸ ξεχνοῦσαν τὸ τρελλὸ παιδί ποὺ σκοτώθηκε γι' αὐτοῦς. Μιὰ συγκίνηση, ὄχι βέβαια καὶ καλλιτεχνική, γιατί θὰ τῆς ἔλειπε ἢ ἐσωτερικὴ ἐνότη ποῦ πρέπει νὰ ὑπάρχει ἀκόμα καὶ στὸ ἀπότομο.

Ὅμως τώρα ἀκούεται ἡ φωνὴ Του ποὺ φωνάζει ἀπὸ τὸ δρόμο: «Ἐνα παλιόπαιδο τράβηξε μιὰ σφαῖρα στὸν ἀέρα γιὰ νὰ διασκεδάσει». Καὶ τελειώνει ἡ σκηνὴ μὲ μιὰ τέτοια ἐντύπωση ἀσήμαντου καὶ δυσαρμονικοῦ ποὺ μόνο μιὰ ἀπορία ἀφίνει, γιατί γράφτηκε ἡ σκηνὴ, ἔστω καὶ σὰν ἄπλο, ἀδιάφορο, παιχνίδισμα. Εἶναι πάρα πολὺ τιποτένια γιὰ νὰ παρατηρήσομε τὸν κοινὸ, μὰ νόστιμο, γοργό, κάποτε πολὺ ζωντανό της, διάλογο.

**

Ἡ Ζωὴ εἶναι ὅμοια πάντα. Ἡ ἀνθρώπινη φύση εἶναι αἰώνια ἴδια, γιατί εἶναι αἰώνια, ἀδυσσώπητα. Ὅ,τι κ' ἂν ἔχει νοσταλγεῖ κατὶ ἄλλο, ἔστω καὶ κείνο ποὺ εἶχε πρὶν, καὶ ποὺ τόση ἀνυπόφορη πλήξη τῆς εἶχε δώσει. Ἡ Ζωὴ εἶναι ὅμοια πάντα, μιὰ πάλη. Ἐξελίσσεται μέσ' ἀπὸ τοὺς αἰῶνες ἀνυπόφορα μονότονη. Ἡ οὐσία τῆς ζωῆς οἱ ἐκφράσεις της ὅμως ἀλλάζουν. Δὲν ἔχει καμιὰ βαθύτερη σημασία, ἀλλὰ ἀλλάζουν. Οἱ σκηνοθεσίες, ἐξωτερικὰ, μεταβάλλονται φαινομενικὰ, ἂν ὄχι πραγματικὰ, οἱ Ἰδέες ποὺ δῆθεν τὴν κυβερνοῦνε. Ἡ ἐκδήλωση τῆς ζωῆς εἶναι σχεδὸν πάντα διαφορετικὴ. Ἡ κληρονομικότη κ' ἂν ἐπιβάλλει στὸ παιδί τὸν ἴδιο χαρακτήρα, περίπου, γιατί ὑπάρχει πάντοτε κ' ὁ δεῦτερος παράγοντας κ' ὅταν ἀκόμα εἶναι πολὺ ἀσθενέστερος, δὲν ὀρίζει τίς περιστάσεις καὶ τὴν ἐποχὴ ποὺ θὰ τὸν ἀναγκάσουν νὰ φανερωθεῖ μὲ ἄλλον τρόπο, μὲ ἄλλες, ὅπωςδήποτε, πράξεις. Ἡ κίνηση τοῦ Oswald στοὺς «Βρυκόλακες» τοῦ Ibsen ἴσως νὰ εἶναι ἴδια μὲ κείνην τοῦ πατέρα του, ἀλλὰ ἐσώψυχα διαφέρει ἀπεριόριστα. Τὴν ἐπιβάλλει σὲ μιὰ ἀντίθεση ἢ Μοῖρα.

Ἡ κυρία Σακελαρίου δὲ σκέφθηκε τίποτε πέρα ἀπὸ μιὰ εἰκόνα ποὺ τὴ γοῆτεψε, μιὰ εἰκόνα ζωντανὰ καὶ αἰσθητικὰ ψεύτικη, καὶ ποὺ κ' αὐτὴ τὴν εἶδε χωρὶς ἔμπνευση. Ἐχοντας μιὰ τέτοια σύλληψη ἔπρεπε τουλάχιστο νὰ συγκινηθεῖ ἀπὸ τὴν τραγικὴ Ἀνάγκη. Τίποτε.

Πολὺ ἀπλᾶ, πολὺ φυσικὰ, ἀποφασίζει ἡ Παυλίνα, στὶς 2 Μαρτίου, στὶς 2 Μαρτίου τὸ ἀποφάσισε καὶ ἡ μητέρα της, καὶ κανένας ἄλλος λόγος ἀπὸ τὴν τύχη δὲ φέρνει αὐτὴ τὴ σύμπτωση, κ' αὐτὴ ἡ σύμπτωση δὲ δημιουργεῖ τίποτε ἰδιαιτέρο, νὰ ἐγκαταλείψει τὸν ἄντρα της. Τὸν ἄντρα της ποὺ ἔχει ἀπαράλλαχτα τὸν ἴδιο χαρακτήρα μὲ τὸν πατέρα της.

Τὴν ἀγαπᾷ ἀπεριόριστα, μ' ὄλη του τὴ στοργὴ καὶ ἀφοσίωση. Προσπαθεῖ κάθε της ἐπιθυμία νὰ ἱκανοποιήσει. Τὴν καλωσύνη του ἀντιλαμβάνει

νεται κείνη σάν αδυναμία. Κοντά του δὲν αισθάνεται παρὰ πλήξη ὅμοια με τὴ μητέρα της ἐπιθυμῆ τὸν ἄντρα τὸ δυνατό, πού θὰ τῆς χαρίσει τὴν ἔνταση, καὶ ὅταν νομίζει ὅτι τὸν βρῆκε, σπάνει τὲς ἀλυσίδες, ἐγκαταλείπει τὸν ἄντρα της καὶ τὴ μονάκριβή της κόρη, ὅπως τὴν ἐγκατέλειψε καὶ αὐτὴν ἡ μητέρα της, γιὰ ν' ἀκολουθήσει τὴν ἀγάπη της. Μὲ μόνη διαφορὰ ὅτι ἡ μητέρα της φεύγοντας ἔκλεψε σύγχρονα καὶ τὸν ἄντρα της, ἀλλ' αὐτὴ ἡ κλεψιά χωρὶς δραματικὴ σημασία περνᾷ ἀπαράτηρη, κι' ἄς μὴν τὸ ἀντιλαμβάνεται καθόλου ἡ συγγραφεὺς. Τίποτε δὲ μᾶς δείχνει στὸν ἀγαπημένο τῆς Παυλίνας τὴ δύναμη, ἓνα ἐπιβλητικὸ θέλημα, ὅταν παρουσιάζεται τῆς λέει μόνο κάποιες πολὺ ἀσήμαντες φράσεις, ἴσως ὅμως νὰ εἶναι τυφλωμένη, ἀλλὰ δὲν κατορθώνει ἡ συγγραφεὺς καὶ νὰ μᾶς κάνει νὰ αισθανθοῦμε τὸ παράφορὸ τῆς πάθος.

Τῆ στιγμῆ πού πεσμένη στὰ χέρια τοῦ Μάριου τοῦ ὑπόσχεται νὰ φύγει μαζί του, τὴ βλέπει ὁ πατέρας της πού ἐρχότανε τυχαῖα. Τὸ αἰῶνιο truc! Ἀμέσως μὲ φρίκη ἀποτραβιέται. Στὴν ἀνάμνηση πού τόσο τὸν τυραννεῖ προσθέεται καὶ ἡ καινούρια ἀγωνία. Στὸ τραπέζι ὅπου κάθονται οἱ τέσσερες, Αὐτός, Ἐκεῖνη, ὁ Ἄντρας καὶ τὸ Παιδί, χωρὶς καμιὰ δραματικὴ ἀνάγκη νὰ δικαιολογῆ τὸ πάντοτε ἀντικαλλιτεχνικὸ αὐτὸ σκηنيκὸ, τὰ ἴδια λόγια μποροῦσαν νὰ τὰ ποῦνε καὶ καθισμένοι σὲ πολυθρόνες, δείχνεται ὑπερβολικὰ νευρικός. Καὶ συγκρατεῖ μονάχα τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ἐντατικὸ παίξιμο τοῦ Βεᾶκη, τοῦ ἀληθινὰ ὑπέροχου πάντα στὴν πάλῃ τῆς ἐσώτερης ὀρμητικῆς ὁδύνης, τῆς συγκεντρωμένης δυνάμεις. Κατορθώνει νὰ δίνει τὴν ψυχὴ κι' ὅταν ὁ συγγραφεὺς δὲν τὴν ἔδωκε. Εἶναι τόσο χλιαρά, τόσο σεχνάμενα, τόσο λίγο τραγικὰ τὰ λόγια τους. Καὶ τὸ παιδί πηγαίνει νὰ κοιμηθεῖ καὶ ἡ Παυλίνα τὸ φιλεῖ παράφορα. Τὸ αἰῶνιο truc! Χαμογελᾷ γὰ τὸ πάθος της ὁ ἄντρας της, ἀλλὰ χωρὶς τίποτε νὰ ὑποπτευθεῖ. Ἀνύποπτος φεύγει γιὰ κάποια ἐργασία καὶ μένει μόνη ἡ Παυλίνα με τὸν πατέρα της πού συγκινημένος τῆς διηγείται γιὰ πρώτη φορὰ τὴν ἱστορίαν τῆς μητέρας της. Ἰσαμε σήμερα τῆς εἶχε πάντοτε πεῖ ὅτι ἡ μητέρα της εἶχε πεθάνει. Θέλει νὰ τὴ συγκινήσει, νὰ τὴ συγκρατήσῃ, μὰ δὲν τῆς λέει τίποτε γιὰ τὴ ζωὴ τῆς μητέρας της μετὰ. Δὲν ἐνδιαφέρει τὴ συγγραφέα μόνον ἡ ἠθικὴ τὴν ἐνδιαφέρει. Ἡ ἀπόλυτη ἠθικὴ σὲ τίποτε ἀτομικὸ βασισμένη, οὔτε κἂν στὴν ἐσώτερη λύπη πού τυράννισε τὴ μητέρα γιὰ τὴν ὀρθοθετικὴν ἀπὸ τὸ παιδί της κι' ἂν ἀκόμα βρῆκε τὴν εὐτυχία πού ὄνειρευόνταν.

Καὶ δὲ νοιώθει ἡ συγγραφεὺς πόσο ἀσήμαντα, πόσο κοινὰ, ὄχι ἐπίτηδες, καλλιτεχνικὰ, κοινὰ, πόσο ἄψυχα εἶναι τὰ λόγια τοῦ Πατέρα. Δὲν ξυπνᾷ καμιὰ πάλῃ. Κάποια ταραχὴ δείχνει ἡ Παυλίνα, μὰ τόσο ἐξωτερικὴ, κάτι λέει ὑποστηρίζοντας τὴ μητέρα της, τὸ δικαίωμα τῆς Ἀγάπης, τῆς Χαρᾶς, μὰ τόσο ἐπιτόλαια, χωρὶς ἔξαρση, ἀδιάφορα. Οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν αισθανόμαστε ὅτι κλονίζεται, ὅτι κάτι συζητεῖ ἐντὸς της, ὅτι σκέπτεται ἀληθινὰ, βαθιὰ πὼς ἀφίνει τὸ παιδί της, χωρὶς καὶ νὰ ἔχει μεγαλοπρέπεια στὴν ἀπόφασή της ἢ στὴν ἀγάπη της. Ἡ συγγραφεὺς πιστεύει ὅτι ἔχει ἄδικο, ὅτι εἶναι ἁμαρτία ν' ἀκολουθήσει τὴν ἀγάπη της, ἴσως, ἴσως καὶ ἡ Παυλίνα νὰ ἔχει δίκιο, μᾶς ἀφίνουν ὅμως καὶ οἱ δυὸ δλότελα ἀδιά-

φορους. Ὁ Πατέρας φαντάζεται ὅτι τὴ συγκίνησε καὶ μόλις ἀπομακρύνεται φεύγει ἡ Παυλίνα.

Μὰ ὁ γέρος παραμόνευε. Ἀκούεται ἓνας πυροβολισμός. Ἀλλὰ τὰ γεροντικά του χέρια δὲν ξέρουν, δὲν ἔχουν τὴ δύναμη πιά νὰ σκοπεύσουν. Δὲν τὴν ἄγγιξε. Ἐρχεται ἀτελεισμένος, τρέμοντας στασιμωδικὰ ὀλόκληρος ἀπὸ πόνο καὶ θυμὸ. Τρομαγμένο ἀπὸ τὸν πυροβολισμὸ πού τὸ ξύπνησε ὀρμᾷ μέσα τὸ παιδί: «Μαμά, πού εἶναι ἡ μαμά;» — «Ἡ μαμά σου πέθανε». Εἶναι τραγικὴ, ὠραία ὀδυνηρὴ ἡ ἀπάντησις τοῦ Παπποῦ. Ὁλη ἡ ἀγάπη τῆς συντριμμένης του καρδιᾶς τὸν σπρώχνει πρὸς τὴ μικρὴ, ἀλλὰ ξαφνικὰ σκέπτεται πὼς θὰ μοιάσει κι' αὐτὴ με τὶς ἄλλες, πὼς ὅμοια κι' αὐτὴ ἓνα βράδι — στὶς 2 Μαρτίου — θ' ἀφήσει τὸ σπίτι της, τὸν ἄντρα της πού ἀφροσιωμένα θὰ τὴν ἀγαπᾷ, τὴ μονάκριβή της κόρη, καὶ με φρίκη γιὰ νὰ ἐμποδίσει τὸ τρίτο ἀπαράλλαχτο ἔγκλημα, τὴν ἀρπάξει γιὰ νὰ τὴν πνίξει, νὰ σκοτώσει τὴ μολυσμένη τῆς ζωὴ. Χωρὶς νὰ καταλαβαίνει, ἐντρομο, παλεύει τὸ παιδί ἐναντιὰ στὰ δάχτυλα πού ὀλοένα πιὸ νευρικά, πιὸ σφιχτὰ σφίγγονται γύρω ἀπὸ τὸ λαιμὸ του. Ἀπότομα, σάν ἀπὸ μηχανῆς θεός, ὄν καὶ κάπως δικιολογείται ἀπὸ τὴν καρδιακὴν τὴν ἀρρώστειαν κι' ἀπὸ τὴν ταραχὴν του, παθαίνει συγκοπή ὁ παππὸς καὶ πέφτει χάμω νεκρός, πρὶν προφθάσει νὰ σκοτώσει. Καλλιτεχνικὰ, καὶ γιὰ νὰ ἐκφράσει τὴν ἴδιαν τῆς ἰδέαν, ἔφρασαν ἡ συγγραφεὺς νὰ μὴν εἶχε δειλιάσει, τολμηρὰ νὰ εἶχε ἀφήσει τὸν Παπποῦ νὰ πνίξει τὸ Παιδί. Θὰ ἔγραφε τοῦλάχιστον μιὰ πολὺ δυνατὴ σκηνή. Ἐτσι καὶ ἡ δυνατὴ σκηνή ἀδυνατίζεται, γίνεται σχεδὸν γελοία, καὶ μένει ὑπερβολικὰ δυνατὴ γιὰ τὸ σύνολο, ἀσύμφωνη. Ἀσύμφωνη τόσο με τὴν πρὶν μαλακὴν κοινοτυπία, με τὴν διδακτικὴν τάση πού χωρὶς σκέψη διαισθανόμαστε μόνον, γιὰ δὲν κατορθώνει κἂν νὰ ἐκφρασθεῖ, ὥστε φαίνεται σχεδὸν βάνανση, ἀφύσικη. Σὲ κάθε ἔργο χρειάζεται ἀριμονία, ἐνότη, ἀκόμα καὶ στὶς ἀτόμες μεταστροφές, ἴσως κι' ἰδιαίτερα σ' αὐτές. Πὼς δικαιολογεῖται αὐτὴ ἡ ἔξαρση τοῦ Παπποῦ μιὰ πού μ' ἀγωνία, φυσικὰ, ἀλλὰ τόσο συγκρατημένη, τόσο σχεδὸν γαλήνια, χωρὶς θυμὸ, εἶδε τὴν κόρη του στὰ χέρια τοῦ ἀγαπημένου της μέσα στὸ σπίτι τοῦ ἄντρα της; Εἶναι λοιπὸν ἡ φυγὴ, ἡ εἰλικρίνεια ὅπωςδήποτε τῆς φυγῆς, πιὸ ἐγκληματικὴ ἀπὸ τὴν ἀπάτη καὶ τὸ ψέμα;

**

Ἡ πρωτοτυπία βέβαια δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸ τοῦ Πολέμη. Οὔτε στὴ σύλληψη, στὸ θέμα, οὔτε καὶ στὴν ἔκφραση. Ποτὲ μιὰ ὀρμὴ δὲ φτερώνει κανένα τοῦ ποίημα. Οἱ εἰκόνες του εἶναι κάποτε νόστιμες, ἀλλὰ κοινές, κι' ὄχι ζωηρὰ ζωγραφισμένες, ὁ στίχος του ἔχει γλύκα ἀλλ' ὄχι μουσικὴ μονότονος, χωρὶς χαραχτήρα, σέρνεται στοὺς χαραγμένους δρόμους καὶ δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι ποτὲ δὲ φαντάσθηκε κἂν ὁ Πολέμης ὅτι ὑπάρχουνε ἔστω καὶ μόνο νοσταλγίες γιὰ ἀπάτητα μονοπάτια. Μιὰ ἰδέαν δὲν ὑπάρχει σ' ὅλο του τὸ ἔργο οὔτε καὶ μιὰ δική του παρατήρησις σ' ἓνα ὅποιοδήποτε αἶσθημα. Εἶναι γλυκὸς κι' ἀρκετὰ αἰσθητικός, ποτὲ καμιὰ χτυπητὴ παρατονία δὲν τοῦ ξεφεύγει, εἶναι ρομαντικὰ, γιὰ τοὺς πολλοὺς, αἰσθητικός.

Τὴν ἴδια κοινοτυπία καὶ τὴν ἴδια ἐξωτερικὴ αἰσθητικὴ ἔδωσε καὶ στὸ καινούριο του μονόπραχτο. Τὸ περίγυρο, ἡ σκηνοθεσία εἶναι ὁμορφα. Ἐνα δωμάτιο σ' ἓνα παλιὸ κάστρο στὴν Ἀθήνα τὸ 1800, περίπου μ. Χ. Ὅταν ἀνοίγει πίσω τὸ παράθυρο γλιστρᾶ μενεξεδένια ἢ λάμψη τοῦ φεγγαριοῦ. Ἡ αἰώνια φεγγαρία συγκίνηση. Ἡ ἱστορία εἶναι τὸ αἰώνιο παραμῦθι διηγημένο μὲ τὸν αἰώνιο τρόπο χωρὶς τίποτε καινούριο, τίποτε ἀτομικό. Καὶ διηγέται κ' ἢ παραμάνα ἓνα θρόλο γιὰ τὸ φεγγάρι, γιὰ τὴ Φεγγάρω, Φεγγαρώ...

Ἡ Γιοβάννα παντρεμένη μὲ τὸν Καστελᾶνο ὑποφέρει γιατί ὁ ἄντρας της εἶναι γέρος καὶ γιατί ἀγαπᾷ τὸ Λορέντζο. Ἀπὸ μικρῆ τὸν ἀγαπᾷ καὶ τὴν ἀγαπᾷ κι' αὐτός. Ἡ Ζωὴ τοὺς χώρισε. Τώρα συναντήθηκαν πάλι. Ὁ ἄντρας κἀτι ὑποπεύεται, ζηλεύει. Μένει μόνη κι' ἀπὸ τὸ παράθυρο ἀνεβαίνει ὁ Λορέντζος. Ἔχει ρίξει μιὰ μεταξένια σκάλα. Πολυλογοῦν ἀτέλειωτα, ἐνῶ ξέρουν τὸν κίντυνο, γιὰ νὰ ποῦν μ' ἀσημαντοὺς δῆθεν λυρικοὺς στίχους τὴν Ἀγάπη, τὴ Χαρά τους, κ' ὕστερα φεύγουν, κατεβαίνουν μαζί τὴ μεταξένια σκάλα. Μ' ἄργησαν τόσο πού τοὺς προφθάνει καθὼς κατεβαίνουν ὁ Καστελλᾶνος. Κόβει μὲ τὸ μαχαίρι του τὴν σκάλα καὶ τοὺς βλέπει νὰ πέφτουν συγτριμένοι στὴν ἄβυσσο ὅλο βράχους πού ἀνοίγεται κάτω ἀπὸ τὸ κάστρο.

Ἡ αἰώνια ἱστορία, ὁμορφη, ἀληθινή, μ' ἀνυπόφορα μονότονη, πού μόνο μιὰ ἀληθινὰ ἐμπνευσμένη ἔκφραση μπορεῖ ἀκόμα νὰ τὴν πεῖ. Κ' οἱ στίχοι τοῦ Πολέμη πού τὴ διηγοῦνται λικνίζουνε μόνο γλυκὰ ὅταν δὲν ἐκνευρίζουνε. Γιατί οὔτε ἓνας στίχος δὲ ζωγραφίζει κἀτι καινούριο, κ' ἐπιαναλαμβάνονται ὁλοένα οἱ ἴδιοι, οἱ ἴδιες ρίμες, σὲ μιὰ cadence πού ἴσως νὰ εἶχε κάποιον θέλητρο ἂν εἶταν πάρα πολὺ πιὸ συγκεντρωμένη. Οἱ μισοὶ τουλάχιστον στίχοι ἀκούονται τουλάχιστον δυὸ φορές, μερικοὶ, δῆθεν ὑποβλητικοί, πάνω ἀπὸ εἴκοσι. Κι' ἀναγκάζει ἢ ἐπανάληψη ἐπιβλητικὰ τὸν ἀκροατὴ νὰ τὴ μετρᾷ νευρικά μὲ τὰ δάχτυλά του, μόνος νὰ συμπληρώνει τὸ στίχο ἢ νὰ ψιθυρίζει νευρικά κείνον πού ξέρει ὅτι θ' ἀκολουθήσει.

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ

Σημ. Πυρσοῦ. Ἡ κριτικὴ γιὰ τὴν «Ἀνατολίτισσα» τοῦ κ. Χόρν ἔμεινε γιὰ τὸ ἐρχόμενο τεῦχος.

ΤΑ ΧΕΡΙΑ

Τὰ χέρια λέω. Τὰ χέρια ποῦναι
τὸ μέγα σύμβολο τῆς ζωῆς,
Σταυρός,—καθὼς
Ἐπὸ τῆς μάννας τὴν κοιλιὰ δεμένα
Στὸ στήθος, στὸ στήθος δεμένα
Καὶ στοῦ τάφου τὰγκάλιασμα μπρός.

(Θᾶπρεπε καὶ σὲ κάθε γέννα
Βαριὲς καμπάνες νὰ χτυποῦνε
Στὸ θάνατο ἔτσι πῶς...)
Τάχα ἢ ζωὴ δὲν εἶναι, τί ναι ;
Κορφή τῶν κοσμομυστηρίων ;

Ἐπ' τὸ χάος
Σφραγισμένο ἢ Μοῖρα σὲ φέρνει,
Σφραγισμένο ἢ Μοῖρα σὲ σέρνει
Πίσω στὸ χάος,
Τὰ χέρια σταυρός.

Μυσταγωγία πού ὑψώνει
Τὸ νοῦ ὡς τὸ θᾶμα,
Τὸ τέλος ὅμοιο τῆς ἀρχῆς.
Τὸ ἀνθρώπινο δράμα
Ἔχει ἴδιο σύμβολο μὲ τὸ θεϊκό,
Τὸ ἔχει τὸ νόημα κι' ἴδιο :
Σταυρός.

Τὰ χέρια λέω, καθὼς
Ἐπὸ τῆς μάννας τὴν κοιλιὰ δεμένα
Στὸ στήθος, στὸ στήθος δεμένα
Καὶ στοῦ τάφου τὰγκάλιασμα μπρός.

ΝΕΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΔΕΙΛΙΝΟ

Ω μαγεμένο δειλινό, θλίψη γιομάτο,
Σάν αίματου ποτάμι και πορφύρας,
Θαμπό φωτοστέφανο τῆς νύχτας
Ποῦ ἀργοπλέχνεις·

Κι' ὦ γτροπαλὸ τριαντάφυλλο κάτω γυρμένο
Σὰ νὰ θρηγῆς μιὰ ἀξέχαστη εὐτυχία,
Ω κόκκινο τριαντάφυλλο ποῦ σιγοτρέμεις
Στῆ βραδυνὴ αὐρα

Σὲ σὰς τὰ μάτια καρφωμένα βουβὸς στέκω! . .
Κι' ὡς τὸ σούρουπο κυλάει αἱματοστάλαχτο,
Θαρωῶ στὰ βλέφαρά μου πὼς πλανιῶνται
Καὶ μὲ φιλοῦν δυὸ χεῖλη.

ΒΡΑΔΙ

Στὰ περιγιάλια τὰ λευκὰ ποῦ διάβηκα τὰ βράδια,
Καὶ τὴν ψυχὴ μου ἐβύθισα στοῦ ὄνειρου τὰ φτερά,
Στὰ δλόπικνα καὶ τὰ σκιερὰ ποῦ πέρασα λαγκάδια,
Θὲ νὰ περάσω σήμερα γιὰ μιὰ στερενὴ φορὰ.

Στὶς λευκοκύμαντες ὀχτιές μὲ τ' ἄσπρα τὰ πετράδια
Ποῦ ἔρωτικά μορμούριζαν τὰ γαλανὰ νερά,
Μ' Ἐκείνη πόσα ἀλλάξαμε φιλήματα καὶ χάδια
Κάποιο ἕνα βράδυ ὀλότρελλοι κι' ὀλόγεμοι χαρά.

Κι' ἀπόψε νά, ὀλομόναχος! Τὰ αἰθέρινα καντήλια,
Μελάγχολα σκορπίζουνε τριγύρω φῶς θλιμμένο,
Κι' ἀντιφεγγίζουνε χλωμὰ τὰ κάτασπρα κοχύλια.

Πέρα τὸ πέλαγο θαμπό. Σὰ ματωμένα χεῖλια,
Κάποιο κομάτι φεγγαριοῦ στὰ νέφια διπλωμένο,
Παρήγορα φωτίζει μου τὸ δρόμο ποῦ διαβαίνω.

ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

ἌΛΚΗ ΘΥΡΛΟΥ

Β Ρ Α Δ Ι

(Μονόπραχτο δράμα)

ΝΕΛΛΗ ὡς 25 χρονῶν. Μᾶλλον ψηλὴ καὶ πολὺ λεπτὴ, σχεδὸν ἀνάλαφρη, ἴσως ἀπὸ νευρική. Ἔχει ξανθὰ μαλλιά καὶ βαθιὰ μαῦρα μάτια, μὲ βλέμμα ἐσώψυχο, ἰσκιωμένο κ' ἀπὸ τὰ βλέφαρα, τὰ συχνὰ μισόκλειστα σὰ νὰ συγκρατοῦνε τὴν ὑπερβολικὰ ἐντατικὴ σκέψη, τὸ πολὺ παθητικό. Τὸ στόμα κ' ὅλη ἡ φυσιογνωμία τῆς ἀρμονίζονται μὲ τὰ μάτια, στοχαστικά, ἔξαλλα νοσταλγικά καὶ κουρασμένα.

ΠΕΤΡΟΣ ἄντρας τῆς ὡς 34 χρονῶν. Φυσιογνωμία πολὺ λεπτὴ, μὲ κάτι ὀνειρεμένο στὴν ἔκφρασή τῆς ποῦ δὲ σκοτῶνει τὸ θελητικὸ ἀλλὰ τὸ ὑψώνει πολὺ αὐλο. Ὅμορφος· μιὰ ὁμορφιὰ ποῦ περισσότερο ἀρέσει παρὰ συγκινεῖ.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ ὡς 36 χρονῶν. Ψηλός, λεπτὸς καὶ δυνατός. Μᾶλλον ἄσχημος. Καστανὰ μαλλιά καὶ μάτια ποῦ σπινθηρίζουνε ἀπὸ ἐξυπνάδα καὶ θέληση. Τὸ στόμα του ἡδονικὸ σφίγγεται ἀπὸ ἕνα σπασμὸ κάποτε πικρὸ, κάποτε σαρκαστικὸ, στιγμὲς γεμάτο καλωσύνη καὶ ὕστερα πάλι διάθεση τυραννική. Ἡ θέληση ἔχει δεσποτικὰ ἀπλωθεῖ σ' ὅλη του τὴν ἔκφραση καὶ κρύβει δυσκολοξεδιάλυτο κάθε ἄλλο του συναίσθημα. Τὸ θελητικὸ του, τὸ αἰνιγμὰ του, μιὰ στοργὴ ποῦ ἴσως ὑπάρχει, ποῦ μπορεῖ νὰ μὴν ὑπάρχει πιά, ἴσως καὶ νὰ μὴν ὑπῆρξε ποτὲ ἀληθινά, ἀλλὰ τὴν ἀφίνει νὰ διαφαίνεται, ἀόριστα, νοσταλγική, τὸ κάτι ἀλύγιστο καὶ σκληρὸ του, ἀκόμα καὶ στὰ νευρικά του χέρια μὲ τὰ μακριὰ δάχτυλα, ἐπιβάλλουνε μιὰ γοητεία.

Γυναικεῖο σαλονάκι, ἀνοιχτὰ χρωματισμένο, ὁμως σοβαρό. Διβάνι καὶ πολυθρόνες μὲ πολλὰ μαξιλλάρια. Στὸ βάθος μιὰ βιβλιοθήκη, ἐμπρὸς ἕνα γραφεῖο καὶ σκορπισμένα τραπεζάκια μὲ ἀπάνω τους διάφορα πολύτιμα κομποτεχνήματα καὶ ἀνθογάρια ὁμορφα στολισμένα μὲ πολλὰ λουλούδια μᾶλλον βαριὰ καὶ δυνατὰ εὐωδιασμένα. Ἐνα τζάκι ἀριστερὰ καίει κόκκινο. Μ' ὅλη τὴ λεπτὴ του καλαισθησία καὶ τὸ πολὺ εὐχάριστό του, δείχνει ὁμως τὸ σαλονάκι καὶ κάποια κοινοτυπία σὰ νὰ τοῦ λείπει τὸ κάτι βαθὺ καὶ ξελεπτισμένο ποῦ φανερώνει μιὰ ψυχὴ, τὸ σχεδὸν ἀσύληπτο καὶ βαθιὰ ἀρμονικὸ. Στὸ βάθος πόρτα πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἀριστερὰ στὰ ἄλλα τὰ δωμάτια. Δεξιὰ παράθυρο).

Ἡ Νέλλη στέκεται ὀρθὴ μπροστὰ στὸ παράθυρο σὰ χαμένη σὲ ἐσώτερες σκέψεις τυραννικῆς ἀγωνίας μὰ ποῦ ἂν καὶ παλεύουν ἀκόμα ἔχουν πιά σχεδὸν στερεωθεῖ σὲ μιὰ ἰσχυρὴ ἀπόφαση. Ὁ Πέτρος κάθεται σὲ πολυθρόνα κοντὰ στὴ φωτιὰ. Ἔχει ἀκουμπήσει στὰ γόνατά του τὸ βιβλίον ποῦ διάβαζε, ἐντατικὰ κ' ἀφηρημένα σύγχρονα, καὶ κυττάζει βαθιὰ τὴ Νέλλη. Μιὰ νευρική τρέμει γύρω τους.

ΠΕΤΡΟΣ. (λύνοντας τή σιωπή με πολλή καλωσύνη και κάποια μελαγχολία, άνησυχία, στη φωνή του). Τι κριτάξεις τόσο ώρα έτσι ακίνητη;

ΝΕΛΛΗ. (με συγκρατημένο άνατριχιασμα). Τίποτε... Τη χειμωνιάτικη μέρα που σβύνει... Τι βαρύ που πέφτει το σκοτάδι άπάνω στα ξερά φύλλα. Μά το φωτίζουν κόκκινες οι τελευταίες άχτίδες.

ΠΕΤΡΟΣ. Χρυσές... Δέν τις βλέπεις; (σηκώνεται κ' έρχεται πιο κοντά της).

ΝΕΛΛΗ. Είναι ώρατος ο ήλιος άπόψε... Θάχουμε ώραία μέρα αύριο.

ΠΕΤΡΟΣ. Θάχουμε λιακάδα...

ΝΕΛΛΗ. Καλοκαιριάτικη... Θάχουμε καλοκαίρι αύριο... Πέτρο, ξέρεις τι κύτταξα άκόμα... Ίσως να γελάσεις... Το μεγάλο έπίσημο οδοστρωτήρα... ξεκουράζεται άλλαζωνικά στη γωνιά του δρόμου... Θα έργάσθηκε καλά τή δουλειά του ελη τή μέρα... (μ' όρμη). Καί φανταζόμουνα κι' άγαπούσα ετι όμορφο δέν ίσοπεδώνεται κάτω άπό το πέρασμά του.

ΠΕΤΡΟΣ. Δέ θα γελάσω... Έπρεπε να το ξέρεις ετι δέ γελω ποτέ με τή νοσταλγία και τον καημό σου, κι' άς έπιμένω σ' ετι δέ θέλησες άκόμα να παραδεχθείς. Νέλλη, ελα ίσοπεδώνονται. Καί για το πιο ψηλό δέντρο βρίσκεται πάντα κάποιος οδοστρωτήρας πιο ίσχυρός άπ' αυτό.

ΝΕΛΛΗ. Όχι, αν έχει τις ρίζες του άσειστες, ολόθαθα μέσα στο χώμα και περήφανη τήν κορφή του.

ΠΕΤΡΟΣ. Ίσως, ναί, ένα σ' αναρίθμητα να ύπερισχύσει. Το πολύ άξιο. Μά τ' άλλα ελα... Κ' είναι το κρήμισμά τους τόσο βαρύ, το πιο ταπεινωτικό. Δέν είδες, ετυχωώς για σένα, τή ζωή επως τήν είδα εγώ και δέν το ξέρεις. Μά θάπρεπε να καταλάβεις. Κάτω άπό το πέρασμα του οδοστρωτήρα στις χαράδρες άνάμεσα στις πέτρες άνθίζουν μικρά χόρτα, λουλούδια τόσο δροσερά, ίσως τά πιο δυνατά.

ΝΕΛΛΗ. Δέ μ' άρέσουν. Αναγκάσθηκαν έρποντας, κρυμένα, να διασώσουν το άσημαντό τους άνθισμα. Ναί, συνειθίζομε. Ζούμε ήρεμα, ετυχισμένα. Για καιρό σβύνει σχεδόν άκόμα και ή άνάμνηση τής νοσταλγίας. Μά είναι βαθιές οι ρίζες της. Κοιμότανε μόνο, δέν είχε πεθάνει. Κ' έξαφνα ξυπνά... Καί με το ξύπνημα

νώθομε ελη τήν πικρή λύπη που κοιμότανε κι' αυτή, κι' άσύνειδα μάς τυραννούσε, ελη τήν περιφρόνηση για το άδειο, νιώθομε, μ' ένθουσιασμό, πάλι τά φτερά.

ΠΕΤΡΟΣ. Τρέμεις ολόκληρη. (Η Νέλλη έχει ερθει κοντά στη φωτιά· τήν πλησιάζει και προσπαθεί να τής πάρει με πολύ στοργή, με πολύ γλυκιά βία, μέσα στα δικά του τά χέρια της που δέν του τ' άφίνει). Είσαι παγωμένη (Πάυση) Χθές το βράδι δέ μπορούσες να κοιμηθείς.

ΝΕΛΛΗ. (με άθέλητη ελαφριά συγκίνηση, όμως ένστιχια πολύ περισσότερο πληγωμένη άπό κάθε λόγο του Πέτρου) Το κατάλαβες; νόμιζα πως κοιμόσουνα.

ΠΕΤΡΟΣ. Πώς θέλεις να μην αισθάνομαι κάθε άνησυχία σου;

ΝΕΛΛΗ. Δέ με χωρούσε το κρεβάτι. Σά να με τραβούσε μαγνητικά ή νύχτα. Έφερνε κάτι πολύ βαθύτερο άπό μέθη κάθε της κύμα, ένα δικό της φώς. Είχα καιρό να τή δω. Χρόνια... Νεκρή μου φαινότανε, κύρα, παρείσαχτη... Χθές τήν άγάπησα πάλι επως ποτέ άκόμα.

ΠΕΤΡΟΣ. Είσαι νευρική άπόψε, τόσο νευρική εδες αυτές τις μέρες.

ΝΕΛΛΗ. (με γέλιο βιασμένο, σχεδόν άσυνείδητο, για να κρύψει το βίαιο των λόγων της). Μή μιλάς έτσι παθητικά... Μετά τρία χρόνια που είμαστε παντρεμένοι είναι κι' άστείο.

ΠΕΤΡΟΣ. (πληγωμένος, αλλά δέ θέλει να το δείξει) Δέ σου είπα τίποτε... Έσύ μή γελάς έτσι.

ΝΕΛΛΗ. Πώς θέλεις να μη γελώ; Νόμιζα ετι θέλεις να μ' άκους να γελώ.

ΠΕΤΡΟΣ. Δέ μ' άρέσουν οι σκοτεινές σου μελαγχολίες που σε πλακώνουν κάποτε, μά όχι κι' αυτό το γέλιο σου. Δέν είναι δικό σου· είναι κάτι κακού, ζωτικού μέσα σου, που σε φέρνει μακριά μου πιο μακριά κι' άπό τις μελαγχολίες. Τελευταία είχα κατορθώσει να σου δώσω μιá γαλήνη.

ΝΕΛΛΗ. (με πικρία πολύ όδυνηρή που εκφράζεται σε άνεπαίσθητο σαρκασμό) Θυμάσαι εταν παντρευθήκαμε πως με βεβαίωνες ετι θα γαλήνευες ελα τά άρρωστημένα μου; (Έχει καθίσει σε μιá πολυθρόνα κοντά στη φωτιά, τά μάτια νευρικά καρφωμένα στις φλόγες· ο Πέτρος μένει όρθιος κοντά της)

ΠΕΤΡΟΣ. Πολλοί είχαν έρθει τότε και μου είχαν πει: «Είναι

παράξενο κορίτσι, υπερβολικά αισθαντική, έκστατική, όρμητική, κι' άλλωτε άπελπισμένη' έχει κάτι άξεδιάλυτο μέσα της κ' επίμονες νεωτεριστικές ιδέες άλλόκοτες». "Όλοι σέ θεωρούσαν επικίντυνα.

ΝΕΛΛΗ. (νοσταλγικά) Πώς μου τὰ θυμίζεις εκείνα τὰ χρόνια!

ΠΕΤΡΟΣ. Μου είχες όμολογήσει και συ πολλά... επικίντυνα. (ή Νέλλη άνατριχιάζει συγκρατημένα). Είξερα. Μά είξερα και κάτι άλλο πιο βαθύ. Τή μεγάλη σου ισιότη και ειλικρίνεια... Τήν περηφάνιά σου. Και σ' αγαπούσα, σ' αγαπούσα και πίστευα σέ σένα. Σου είχα όπως θά σου έχω πάντα, μιá έμπιστοσύνη άπερίοριστη. Τήν πεποίθηση ότι τó ξεκαλλό σου δέ θά σέ οδηγήσει ποτέ σ' ένα δρόμο που δέν πρέπει, κ' ήθελα μόνο τήν κακία του να δαμάσω για να μη σέ βασανίζει, χωρίς και να τó σκοτώσω, γιατί τó ξεχωριστό σου μ' άρέσει.

ΝΕΛΛΗ. Είσουν πάντα τόσο καλός μαζί μου... "Όμως τó έπνιγες. (άνασηκώνοντας άπότομα τὰ μάτια και καρφώντάς τα άπάνω του). Πέτρο, σου πονώ πολύ;

ΠΕΤΡΟΣ. "Αφησέ με έμένα' σου είπα να μη μιλούμε για μένα. ... Θέλω να μη τυραννιέσαι τυραννιώντας και μένα... Βλέπεις, δέν αισθάνομαι κανένα θυμωμένο παράπονο μαζί σου... "Αρκεί να θέλεις και θά γιατρέψομε και τώρα, τώρα, ό,τι μάς πονεί.

ΝΕΛΛΗ. Πέτρο, ξέρεις πώς τώρα θά μπορούσε να ξενατραγουδήσει τó βιολί μου;

ΠΕΤΡΟΣ. Σου τó είπα συχνά ότι είναι κρίμα να τó έγκαταλείψεις.

ΝΕΛΛΗ. Μά δέ νιώθεις ότι τó βιολί δέν τραγουδεί μόνο του... ότι πρέπει να είναι όλα μέσα μας διαγεγμένα, τεντωμένα σα χορδές, όλα να πάλλουν, για να ν' άντηχήσει ό σκοπός που τόν λέει δλόκληρο τó Είναι, ό μόνος που αξίζει και που μπορώ ν' άκούσω.

ΠΕΤΡΟΣ, Δέ σου φθάνει ή Εύτυχία' επιθυμείς άδιάκοπη, δυνατή χαρά. Νάξερεις πώς όνειρεύομαι να μπορούσα να σου τή δώσω. Μά δέ μπορώ ούτε εγώ, ούτε κανένας. Δέν τή δίνει ή Ζωή.

ΝΕΛΛΗ. (έκνευρισμένη). Ξέρω, νομίζεις ότι φαντάζομαι μόνο. "Ότι θέλω εκείνο που μου λείπει, ότι κάτι μάς λείπει πάντα, ως που να συνηθίσομε ότι έτσι είναι. Δέν είμαι ένα άρρωστο παιδί. "Όχι, δέ θέλω τή χαρά, θέλω τή γαλήνη, θέλω τήν πάλη, άδιάφορο, θέλω τήν ένταση εκεί όπου είναι ή άληθινή μου ζωή.

ΠΕΤΡΟΣ. Η ένταση όπως τή φαντάζεσαι δέν υπάρχει, δέ διαρκεί. Κι' αν ίσως υπάρχει, είναι άσφυχτική. "Επρεπε να αισθανθείς τó καθημερινό μαρτύριο ενός άγώνα σ' ένα σπίτι σκληρό. (Με θέληση). Μά δέν άπελπίζομαι. Μια μέρα θά τήν καταλάβεις τήν άρμονία που τόσο πλατιά σου προσφέρνεται, θά καταλάβεις πόσο είναι γοητευτική, ή πιο όμορφη γιατί είναι ή πιο άληθινή, όταν τήν αγαπούμε με δική μας θέληση, με συνειδητή άπάρνηση των τρελλών μας νεανικών όνειρων, όμορφων μά άστήριχτων, παράχορδη, στριγγλιάρικη είναι μόνο όταν επιβάλλεται άδυσσώπητα στην άνώφελη, πεισματάρικη μας άνταρσία. Θά τή χαρείς και θά τραγουδήσει τó βιολί σου τόν καινούριο σκοπό.

ΝΕΛΛΗ. Και συ νοσταλγούσες κάποτε να πλάθεις στίχους, ύστερα έγγραφες αριθμούς, τραπεζιτικούς λογαριασμούς... σχεδόν με ήδονή.

ΠΕΤΡΟΣ. Κάποτε θυμάμαι τόν άλλοτινό μου πόθο με συγκίνηση, μά κ' ένα χαμόγελο. Σκύβω γρήγορα στους αριθμούς που κλείνουνε κι' αυτοί μιá όρμη και μιá δημιουργία, σκύβω με τήν ικανοποίηση ότι όση μπορώ περισσότερη τελειότητα δίνω στη δουλειά μου, σκέπτομκι πώς γυρνώντας στο σπίτι θά σ' εύρω έσένα, πώς και για σένα εργάζομαι, με τήν ικανοποίηση ότι στη ζωή μου, στίς πράξεις μου, στη σκέψη μου, κράτησα κάτι άπό τήν παλιά τήν ποίηση... Νέλλη, δέ θέλω να νομίζεις ότι δέν ξέρω. Σέ νιώθω τόσο πολύ. Πονείς. Και τόν πόνο σου τόν δέχομαι... Παράδοσέ τον μου.

ΝΕΛΛΗ. Μου έδωσες τόση εύτυχία όση δέν πίστευα δυνατή ούτε στους παιδικούς μου πόθους. Με περικύκλωσες πάντα με τόση στρογγή και καλωσύνη. Κάθε και τήν πιο λεπτή μου επιθυμία τή μάντευες συχνά και πριν τήν έκφράσω στον έαυτό μου. Κάθε φορά που σ' άφηναν οι έγασίες σου φεύγαμε ταξίδι όπου μ' άρέσει...

ΠΕΤΡΟΣ. Μη μιλάς έτσι... Είναι σα να μ' εύχαριστείς... Και δέν εύχαριστεί κανένας για ό,τι χαρίζει δλόκληρη ή καρδιά... στον έαυτό της... και που όμοια πρέπει να τó δέχεται.

ΝΕΛΛΗ. Πέτρο, γιατί να μη μου φθάνει; Γιατί, όταν δέν τó δέχομαι σαν άσυνείδητα να με πλημμυρίζει με τέτοια πικρία; Γιατί να αισθάνομαι ότι δέν είναι σωστό να δέχομαι μιá τέτοια καλωσύνη; Δέ μπορώ όμοια να τήν άνταποδώσω.

ΠΕΤΡΟΣ. Νέλλη!

ΝΕΛΛΗ. Τὸ σπίτι πού γιά νά μοῦ τὸ κάνεις πιὸ ὁμορφο τὸ φρόντισες μὲ τόση συμπάθεια, πού κάθε του πέτρα μαζί τὴ διαλέξαμε, κάθε του γωνιά μαζί τὴ στολίσαμε, μέσ' ἀπὸ κάθε του γωνιά, κάθε του πέτρα, νά μᾶς σφιχτοδένει μαγευτικό, τὸ βλέπω ξένο...

ΠΕΤΡΟΣ. (ἐπιβάλλοντας τὴ θέλησή του στὴν ἀγωνία του). Πές μου ἔλα, ἔλα... Πρέπει.

ΝΕΛΛΗ. Ὁρατο, ἐκλεχτικό, εὐγενικό, τοῦ δώσαμε τὸ καλλιτεχνικό μας, τὴ στοργή μας, μὰ ὅσο καὶ νάσαι ξεχωριστὸ ἔχει κάτι κοινό, κάτι ψυχρό. Θυμάμαι πῶς τὸ φανταζόμουνα τὸ σπίτι μου, ὅταν εἶμουνα μικρή. Κάτι ἀλλόκοτο, φαντασμαγορικό, κάτι πρωτόφαντο. Διβάνια πολὺ χαμηλά καὶ πολὺ βαθιά, ἔλα πολὺ βαθιά καὶ πολὺ χαμηλά, λουλούδια νά φυτρώνουν ἀπὸ πάντοῦ σὰν ἀπὸ τὸ ἴδιο ἄγγιγμα τοῦ ἐγὼ μας, παράξενες, ξελεπτισμένες, ὀσμωτικές, παθητικές ἀνθησες σὰν τὸ ἐγὼ μας, καὶ φῶς πολὺ χρωμο νά χύνεται μυστικά κ' ὑποβλητικά ἀπὸ ἀδιόρατες λάμπες σὰν ἀπὸ τὴν ἴδια ζωὴ τοῦ ἑαυτοῦ μας... Δὲν ξέρω, κάτι πιὸ ἐξαιρετικό ἀκόμα. Κάτι πού θὰ τραγουδοῦσε ὀλόκληρο τὸν ὑπέρτερο σκοπὸ τοῦ βιολιοῦ μου πού ὀρμέμφυτα θὰ τραγουδοῦσε ἐκεῖ. Δὲν ἔγινε τέτοιο, μὰ αὐτὸ δὲ σημαίνει. Τέτοιο θὰ τὸ εἶχες θελήσει καὶ θὰ τὸ εἶχαμε πλάσει, κι' ἂ σοῦ φαινότανε παράδοξο, ἂν τὸ εἶχα ἐπιθυμήσει. Καὶ πάλι μπορούσε νά μὴν εἶχε γείνει καὶ νά τὸ αἰσθάνομαι δικό μου. Ἐλειψε ἢ διάθεση. Στὸ σπίτι μας δὲ δώσαμε τὸ ἐσώτερο, τὸ θησαυρό, μέσα του δὲ χτίσαμε τὴν ψυχὴ μας, γιατί δὲν εἶχαμε νά τοῦ δώσουμε. Δὲν ἔχει ψυχὴ.

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶσαι ἄρρωστη, πολὺ πιὸ ἄρρωστη ἀπ' ὅ,τι νόμιζα. Ἄ δὲ σὲ χωρᾶ τὸ σπίτι, δὲ σὲ κρατᾶ φυλακισμένη... Ὅμως ὄχι, πίστεψέ με, εἶναι μόνο μιὰ στιγμιαία ὑπερδιέγερση, ἕνας συγκλονισμός. Δὲν ἔχεις τίποτε ἄλλο νά μοῦ πεις;

ΝΕΛΛΗ. Ἄ δὲ μὲ χωρᾶ τὸ σπίτι, δὲ μὲ κρατᾶ φυλακισμένη. Δὲ θὰ πᾶς ἔξω σήμερα;

ΠΕΤΡΟΣ. Ὑποθέτω, ναί, τώρα. Πρέπει νά μοῦ τὰ ὁμολογήσεις ἔλα γιά νά εἶμαστε δυνατοί. Γύρισα νωρὶς σήμερα... Ἦθελα νὰ μιλήσομε ... Εἴξερα πῶς ἔπρεπε.

ΝΕΛΛΗ. Καὶ γῶ ἤθελα νὰ μιλήσομε ἀργότερα. Μὰ ἦρθες καὶ μοῦ ξέφυγαν τώρα, πολλά. Τώρα δὲ μπορῶ τίποτε ἄλλο νά σοῦ πῶ πού νά μὴν τὸ μαντεύεις.

ΠΕΤΡΟΣ. Τότε φεύγω... νά ἀναπνεύσω καὶ νά σκεφθεῖς. (Διευθύνεται σιγᾶ, σκυμένα πρὸς τὴν πόρτα).

ΝΕΛΛΗ (ἀνασηκώνεται ὀλόρθια· τρέμει, μὰ ἀσάλευτη στέκεται σὰ μαρμαρωμένη, συγκρατημένη ἀπὸ μιὰ ἔνταση πού λάμπει ἐξάλλα στὰ μάτια της. Μὲ βαθιὰ φωνή). Πέτρο! (Ὁ Πέτρος σταματᾶ). Πέτρο, ὁ Ἀλέξαντρος θὰ ἔρθει τώρα.

ΠΕΤΡΟΣ. (Ἐπιστρέφει πρὸς τὴ φωτιὰ, πολὺ χλωμός. Ἡ φωνὴ του ἀντηχεῖ κομμένη ἀλλὰ κατορθώνει νά μείνει ἤρεμος). Ὁ Ἀλέξαντρος, ναί, σ'εὐχαριστῶ... Σ'εὐχαριστῶ πού μοῦ τὸ φώναξες στὸ τέλος. Πρῶτος δὲ θὰ σοῦ τὸ εἶχα ζητήσει καὶ περίμενα τὴ φωνὴ τῆς εὐκρινείας σου. Πῶς τὴν περίμενα! Καὶ ἂν καὶ δὲν ἀμφέβαλλα πῶς θ' ἀντηχοῦσε, μὲ πλήγωνε ὅτι σῶπαινε τόση ὥρα. Τώρα μὲ μιὰ καινούρια ἐπικύρωση τοῦ πόσο ἔχω δίκιο νά βασίζομαι στὴν ἐμπιστοσύνη μου σὲ σένα, τώρα πού μπορούμε εὐκρινᾶ νά μιλήσομε, χωρὶς ὑπαινιγμούς κι' ἀσάφειες, τώρα πού φανερώθηκαν ἔλα καὶ κατὰματα θὰ βλέπομε, θάμαστε ἀρκετὰ δυνατοὶ γιά νά παλαίσομε καὶ νά διαδοῦμε πάνω σ' ὅ,τι ὀδυνηρὸ μᾶς ξεσχίζει.

ΝΕΛΛΗ. Πέτρο...

ΠΕΤΡΟΣ (τὴ διακόπτει). Ὅχι, σῶπα τώρα ἐσύ... Δὲ θὰ πρόσθετες τίποτε σ' ὅσα ξέρω καὶ θάσανε περιττὰ σκληρὰ καὶ βαριά τὰ λόγια σου, γιά σένα καὶ γιά μένα... Ἀκουσέ με ἐμένα.

ΝΕΛΛΗ (πολὺ πικρά). Κ' εἶσαι τόσο ἤρεμος... Εἶσαι πάντα τόσο ἤρεμος.

ΠΕΤΡΟΣ. Σοῦ εἶπα... Πρέπει... Δὲν ἔχω καμιά ἀμφιβολία γιά σένα. Ὅτι εἶχες ἀγαπήσει τὸν Ἀλέξαντρο τῶξερα πάντα, μοῦ τὸ εἶχες ὁμολογήσει ἄλλοτε, ἀμέσως· πρόσθετες ὅτι εἶχε κι' ἔλας σχεδὸν σδύσει μέσα σου, ὅτι κοντὰ μου δὲ θ' ἀργοῦσε νά σδύσει ἐντελῶς, σοῦ ὑποσχέθηκα νά σὲ βοηθήσω καὶ γῶ μαζί νά διώξομε κάθε βασανιστικὴ ἀνάμνηση. Καὶ τὸ εἶχαμε κατορθώσει... Δὲν ὑπῆρχε πιὰ γιά σένα.

ΝΕΛΛΗ. Εἶχε κοιμηθεῖ· ἴσως λιγότερο βαθιὰ κι' ἀπ' ὅ,τι πίστευα.

ΠΕΤΡΟΣ. Γύρισε τώρα... μετὰ τέσσερα χρόνια. Τὸν ξαναεἶδες... Σὲ τάραξε... Ἀναπήδησαν ὅλες οἱ περασμένες εἰκόνες. Γύρω του πλέκεις κι' ὅ,τι τὸ ἀνήσυχο πάντα ἀνικανοποίητό σου δνειρεύεται.

ΝΕΛΛΗ. Πιστεύεις, αληθινά, ακόμα, ότι είναι μόνο αυτό;

ΠΕΤΡΟΣ. 'Ο Ίσιος κι' αληθινός και περήφανος χαρακτήρας σου κι' α' συγχωρεί δέν ξεχνά ποτέ, τι είχε συμβεί τότε.

ΝΕΛΛΗ. Κι' αν ή ζωή μου, έδειξε ότι δέν είναι απόλυτη, ότι ένας θησαυρός μπορεί να κρύβεται και κάτω από βουρλωμένες όρμες;

ΠΕΤΡΟΣ. Ω, μά σώπα, σώπα... Μην παραμιλείς παρασυρμένη από την ταραχή σου... Παραμιλείς. Τη βαθύτερη από την ταραχή συγκίνηση, την επικίνδυνη, τη σκότωση τελειωτικά τότε. Πιστέψέ με, πρέπει να με πιστέψεις για να πιστέψω και γώ τον έαυτό μου. Το ξέρω με πεποίθηση αλλά δέν αισθάνεσαι ότι δέν πρέπει να με κεντάς ούτε ανεπαίσθητα να αμφιβάλλω για να μπορώ να μείνω ήρεμος, για να μπορώ να σου ανοίγω τὰ χέρια, να σε πάρω μέσα τους, να σε πάρω α' θέλεις και πολύ μακριά, να ταξιδέψουμε μακριά, να σε κρατήσω σφιχτά, ως που να ξαναβρούμε ο ένας τον άλλο, ίσως και για πρώτη φορά αληθινά. Νέλλη, δέ θέλω να σε δώ κατάμηση στον κόσμο.

ΝΕΛΛΗ. (πολύ πληγωμένη) Κατάμηση;

ΠΕΤΡΟΣ. Τι; Τι θέλεις ακόμα να πεις; Μήπως φαντάζεσαι;

ΝΕΛΛΗ. Τι θέλεις να μη φαντάζομαι;

ΠΕΤΡΟΣ. Μήπως φαντάζεσαι ότι σ' αγαπά Αὐτός! 'Ότι του διάρκεσε ή αγάπη του τόσα χρόνια... α' σ' αγαπήσε ποτέ. Μά δέ θυμάσαι πώς σου το έδειξε τότε ότι δέ σ' αγαπούσε, μά δέν το βλέπεις στα μάτια του, σε κάθε του κίνηση, σ' όλη του την έκφραση, πόσο ψυχρός είναι μαζί σου, αδιάφορος, ίσως μόνο κάποιος θυμός να τον καίει σά να μη μπόρεσε αυτός να σου συγχωρέσει, ότι δίκια άλλοτε τον είχες περιφρονήσει.

ΝΕΛΛΗ. Κι' α' διαβάζω εγώ βαθύτερα; Κι' α' διαβάζω εγώ πώς και τότε, τι κι' αν έγεινε μ' αγαπούσε, και δέ θέλησα εγώ να το καταλάβω, ότι μ' αγαπά...

ΠΕΤΡΟΣ. Πώς το ξέρεις;

ΝΕΛΛΗ. 'Όχι, δέ μου φανέρωσε τίποτε... Θα σου το είχα πει άμέσως... Πέτρο, α' μ' αγαπά; Θυμάσαι τί είχαμε υποσχεθεί... 'Ότι αν ένας αισθανθεί πώς δέ μπορεί να ζήσει πια με τον άλλο, αν έπιταχτικά αισθανθεί ότι άλλου τον καλεί ή ζωή του, πώς θα το φωνάξει ειλικρινά και σκληρά στον άλλο, κι' ο άλλος δέ θα του είναι εμπόδιο.

ΠΕΤΡΟΣ (με σιγανή φωνή γεμάτη πόνο και θέληση). Σου το είπα και τώρα... Το σπíti δέ σε κρατά φυλακισμένη. Ένα άζώητο θα μου έιτανε... 'Ο Ίσκιος καν μιās υπόνοιας ότι μπορεί το σπíti μου να οτέκεται άπάνω σ' ένα ψέμα.

ΝΕΛΛΗ (πολύ άπλά' με περήφανη πεποίθηση και δύναμη). Πέτρο, αυτό το ξέρεις ότι είναι αδύνατο.

ΠΕΤΡΟΣ. Το ξέρω... Ούτε σου μιλώ γι' αυτό. 'Ηθελα μόνο να σε ξενακούσω να μου το φωνάζεις. Ένα μόνο ρίγος άμφιβολίας θάτανε προσδλητικό για σενα, πολύ ταπεινό... Αυτή θάτανε ή φρίκη... Ναί, έτσι αν αλήθεια διαβάξεις βαθιά και είσαι άποφασισμένη αδιάφορη για, τι ύπουλο και τυραννικό κλείνει μέσα του, αδιάφορη για όλα, να τον ακολουθήσεις στη βασανιστική ζωή που θα σου δώσει, αν αλήθεια νιώθεις ότι όλη ή δική μου προσπάθεια δέ μπορεί παρά να σου φέρνει πλήξη, ότι σε πιέζει άνυπόφορη, τότε θα έχω τη δύναμη να σου ανοίξω όρθάνοιχτα την πόρτα από την όποια φεύγει κανένας, χωρίς να μωρέσει να γυρίσει πια ποτέ, για πάντα. (Διευθύνεται σιγά πρός την πόρτα).

ΝΕΛΛΗ. Φεύγεις;

ΠΕΤΡΟΣ. Ναί, σου το είπα. Θα πάω έξω. Έμπόδιο δέ θα σου είμαι στη ζωή σου... Είσαι ελεύτερη... Μ' αν ξυπνήσεις από την πλάνη σου, από τὰ όνειροφαντάσματά σου, μου το όμολόγησες και μόνη, ίσως και χωρίς όλοτελα συνειδητά να το καταλάβεις, έκστατικά νυχτερινά κρυφομιλήματα και τραγούδια βιολιού, αν ξυπνήσεις, θέλω να ξέρεις ότι θα προσπαθήσω να ξεχάσω, ότι θα ξεχάσω για να σε κάνω, να ξεχάσεις και σύ, ότι μπορείς να στηριχθείς σε μένα. (Μισοσιέκεται, ίσως σά να περιμένει κάποια άπάντηση από τη Νέλλη, αλλά βλέποντας τη σιωπή της φεύγει άπότομα από το βάθος).

ΝΕΛΛΗ. (μένει άκίνητη για καιρό, με τὰ μάτια καρφωμένα στην πόρτα. Σά σε όνειρο μέσα). Γιατί να πρέπει να υποφέρει; γιατί να πρέπει να τον κάνω εγώ να υποφέρει; Γιατί ενάντια στη θέλησή του να με πληγώνει τόσο; Δέ θέλει να καταλάβει. (Περαταίει νευρικά στο δωμάτιο· σταματά και παίρνει σχεδόν μηχανικά το βιβλίο που διάβαζε ο Πέτρος). 'Η Κυρά της Θάλασσας... Την Κυρά της Θάλασσας διάβαζε... 'Η Κυρά της Θάλασσας έμεινε με τον άντρα της όταν την άφησε υπεύθυνη κ' ελεύτερη να διαλέξει... Γιατί δέ θα τον αγαπούσε τον 'Άλλο' αν τον

ἀγαπούσε δὲ θὰ μπορούσε νὰ μείνει, ἀκόμα κι' ἂ δὲν τὴν ἀγαπούσε Αὐτός... Ἄ δὲν τὴν ἀγαπούσε... Κι' ὁ Πέτρος νόμισε... (Ἔξω ἀκούεται ἓνα κουνδούνι διαπεραστικό. Ἡ Νέλλη ἀνατριχιάζει ὀλόκληρη, κι' ὕστερα μένει ὀλόκληρη ἀσάλευτη, παγωμένη σὰ νὰ φεύγει τὸ αἷμα ἀπ' ὅλα τῆς τὰ μέλη. Ἡ πόρτα ἀνοίγει κι' ἔρχεται ὁ Ἀλέξανδρος. Καρφώνει ἀμέσως στὴ Νέλλη τὸ βλέμμα του ἀκονισμένο. Μιὰ στιγμή σωπαίνουν, ὁμως γρήγορα, γυναικεία, συνέρχεται ἡ Νέλλη).

ΝΕΛΛΗ. (σχεδὸν φυσικά). Καλησπέρα.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Διαβάζατε; μήπως σὰς ἐμποδίζω;

ΝΕΛΛΗ. Ὅχι.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Τὸ τέλος τὸ μκνθάνετε ἀργότερα. Εἶνε εὐχάριστα ἐδῶ. Ἔχετε ὠραία ζέστη. Βαριά μυρίζουνε τὰ λουλούδια σας.

ΝΕΛΛΗ. Δὲν κάνει κι' ἔξω πολὺ κρῦο σήμερα.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ὅχι, μὰ ὅπωςδήποτε ὅσο και ἂν πλησιάζει ἡ ἀνοιξη εἶναι ἀκόμα χειμῶνας. Τὴν τελευταία φορὰ πού σὰς εἶχα δεῖ τότε εἶταν ἀνοιξη... Εὐώδιαζαν ἀλλοιῶτικα τὰ λουλούδια. Πηγαίναμε περίπατο μαζί. Τώρα δὲν πηγαίνω πιά. Σήμερα κάθησα καὶ τέλιωσα μιὰ ἔκθεση πού ἔπρεπε νὰ γράψω.

ΝΕΛΛΗ. Γράφατε ἴσαμε τώρα;

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Στὴν ἀρχὴ σχεδὸν δὲν προχωροῦσε ἡ δουλειά. Σκεπτόμουναι κι' ἄλλα καὶ στιγμὲς βάραινε ἡ πέννα σὰ νὰ μὴν ἤθελε νὰ γράψει. Εἰκόνες σηκώνονταν, ἴσως ἀνάμνησες, ἴσως ιδέες γιὰ μελλούμενα, μου ἄρπαζαν τὸ χέρι καὶ μὲ τραβοῦσαν σ' αὐτές. Ἔχω συνειθίσει ὁμως νάμαι πιδ δυνατός. Συγκεντρώνομαι μὲ πείσμα στὸ χαρτί κι' ἀναγκάζω τὴν ἐργασία μου νὰ μὴ δέχεται ἴχνος ἀφηρημένου, νὰ εἶναι καλή.

ΝΕΛΛΗ. Καὶ ἐπιτύχατε τόσο πολὺ στὸ στάδιό σας. Ὅπως τὸ ἐλπίζατε, ἴσως κι' ἀνότερα.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ὅχι. Τολμῶ πάντα νὰ θέλω τὰ πιδ δύσκολα, χωρὶς δισταγμό, καὶ γι' αὐτὸ τὰ φθάνω. Δὲν ἀγαπῶ τόσο τὸ στάδιό μου ὅσο μὲ σπρώχνει μιὰ δίψα ἀκόρεστη νὰ ἐπιτύχω. Καὶ τώρα δὲν εἶμαι εὐχαριστημένος. Θέλω νὰ ἐπιβληθῶ ἀκόμα πολὺ πιδ ψηλά. Ἔσετς τι γίνατε ἀπὸ χθὲς πού σὰς εἶδα;

ΝΕΛΛΗ. Τὸ πρωτὶ περπάτησα μακριὰ στὴν ἐξοχὴ μέσα στὸν ἄνεμο.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Σὰς μίλησε ὁ ἄνεμος; Ἄλλοτε σὰς μιλοῦσε, ὅλα σὰς μιλοῦσαν, σὰς λέγανε τὸ μυστικό τους, γιὰ τὸ νιώθατε, ἴσως καὶ γιὰ τὸ ἀκούατε σ' ὅλα τὸν ἀντίλαλο τοῦ πλοῦσιου δικοῦ σας κρυφοῦ. Ἄλλοτε μοῦ φανερώνατε τὶς ζωτικὲς σας συνομιλίες.

ΝΕΛΛΗ. Καὶ σὰς ἄρεζαν, καὶ περισσότερο σὰς θύμωναν. Σὰς θύμωνε ἡ ιδέα ὅτι μπορεῖ κάτι δικό του νὰ ὑπάρχει σ' ἓνα Ἐγώ.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ἦθελα νὰ τὶς κυριέψω, νὰ τὶς νεκρώσω, νὰ σωπάσουν ὅλα, γιὰ ν' ἀκούς μόνον ἐμένα.

ΝΕΛΛΗ. Αἰσθανόμουναι πόσο σὰς ἄρεζαν, πιδ ἐντατικά στὸ ἀντίμαχο πού ἀνασήκωναν ἐντὸς σας καὶ ζοῦσαν μέσα μου μὲ πιδ πολλὴ ἐνταση, καὶ δυναμώναμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ (λύνει σχεδὸν ἀμέσως τὴ σιωπὴ πού ἔπεσε ταραγμένη. Ἐπίτηδες κοινά). Πήγατε στὸ θέατρο χθὲς τὸ βράδι;

ΝΕΛΛΗ. Ναί. Ἔσετς δὲν ἤρθατε;

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Νομίζατε ὅτι θὰ πηγαινα; Ἀλήθεια, ἔτσι εἶχα πεῖ. Ἐπειτα δὲ μπόρεσα... Λυπήθηκα... ὅσο δὲ φαντάζεσθε. Εἶταν ὁμορφο τὸ κομμάτι;

ΝΕΛΛΗ. Ἀσήμαντο.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Παίζανε καλά;

ΝΕΛΛΗ. Ἀρκετά.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Εἶχατε καλὲς θέσεις;

ΝΕΛΛΗ. Ναί.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Εἶτανε πολὺς κόσμος;

ΝΕΛΛΗ. Ὑποθέτω. (Ἀνυπόφορα ἐκνευρισμένη). Μὰ γιὰ τὸ μου κάνετε τόσες κοινότυπες ἐρωτήσεις;

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Σὰς ἐκνευρίζουν; Κι' ἀπ' ὅτου ξαναἰδωθήκαμε λέμε σχεδὸν μόνον καινοτυπίες. Ἦ μήπως εἶπαμε πολλὰ ἄλλα χωρὶς νὰ τὸ καταλάβομε;

ΝΕΛΛΗ (ταραγμένη). Δὲν ξέρω...

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ (ἀπότομα). Δὲ μοῦ εἶπες ἀκόμα παρὰ χωρὶς λόγια πόσο μὲ περιφρόνησες κάποτε. Ἐρεῖς, πιστεύω ὅτι δὲν περιφρόνησες ποτὲ κανένα ὅσο μὲ περιφρόνησες ἐμένα.

ΝΕΛΛΗ. Ἀλέξαντρε!

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Μὲ περιφρόνησες, ἀλλὰ μὲ μίσος, σχεδὸν μόνον μὲ μίσος... Εἶναι πολὺ διαφορετικό. Καὶ γὼ σὲ μίσησα χωρὶς νὰ μπορέσω νὰ σὲ περιφρονήσω ἀκόμα.

ΝΕΛΛΗ. Μή μιλάς έτσι. Για ό,τι πέρασε.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Μιλῶ ἀληθινά· νόμιζα ὅτι αὐτὸ θέλεις πάντα. Δὲν πιστεύω νὰ προτιμᾷς νὰ μὴν τ' ἀναφέρω καθόλου τὰ περασμένα. Ἐσὺ μοῦ εἶπες νὰ μὴ μιλοῦμε κοινά, δὲ σ' ἀρέσουν οἱ κοινοτυπίες καὶ τὸ περασμένο ὑπάρχει ἀνάμεσὸ μας. Κι' ἄς εἶσαι τώρα μιὰ σοβαρὴ κυρία ποὺ μὲ δέχεται ἐπίσημα στὸ σπίτι της, στὸ σπίτι τοῦ ἀντρα της. (Κυτιάζοντας ὀλόγουρά του). Τέτοιο εἶξερα ὅτι θὰ εἶτανε τὸ περιβάλλον σου, ἀν καὶ τὸ δικό σου τὸ φανταζόμουνα πολὺ ἀλλοιώτικο. (Ἡ Νέλλη ἀναιριχιάζει λίγο). Δὲ μοῦ δίνεις, σὲ παρακαλῶ, ἓνα τσιγαρέττο; Ἄφησα τὰ δικά μου στὸ γραφεῖο.

ΝΕΛΛΗ. Μὲ συγχωρεῖς... Ἐέχασα νὰ σοῦ προσφέρω. Μήπως παίρνεις κ' ἓνα τσάι;

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ὅχι, εὐχαριστῶ. Δὲν παίρνω τίποτε. Ἀσχημα τὰ κάνεις τὰ νοικοκυριστικά σου καθήκοντα, κι' ἄς τὰ θυμᾶσαι τώρα, ἀφηρημένα. Εἶναι πρόοδος. Ἄλλοτε τὰ ξεχνούσες ἐντελῶς. Ὅμως δὲ σοῦ πᾶνε.

ΝΕΛΛΗ (προσφέροντάς του τσιγαρέττα). Καπνίζεις πάντα τόσο πολὺ;

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Πολὺ περισσότερο. (Ἡ Νέλλη σιωπηλὰ παίρνει καὶ κείνη ἓνα). Ἄναφέ τὰ μας ἐσύ. Θυμᾶσαι πῶς μᾶς ἄρεζε νὰ καπνίζομε μαζί; Θυμᾶσαι, σὲ διασκέδαζε κι' ἀγαποῦσα νὰ βλέπω τὸ σπινθῆρα τοῦ σπέρτου μέσα στὰ λευκά σου χέρια, νὰ τὰ φωτίζει παράξενα καὶ νὰ φέγγουν σὰ νὰ καίουν αὐτὰ, σὰ νὰ μοῦ δίνουν τὴν ἴδια τους φωτιά. Κ' ἤθελα νὰ τ' ἀρπάξω, νὰ τὰ σβύσω μέσα στὰ δικά μου χέρια. Βλέπεις πῶς ὀλοένα μιλοῦμε γιὰ τὰ περασμένα;

ΝΕΛΛΗ Μᾶς ἀναγκάζουν νὰ τὰ θυμούμαστε.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Δὲ φοβάσαι καθὼς θὰ τὰ κυττάξεις κατάματα κάτι μὲ πάρα πολλὴ σαφήνεια νὰ σοῦ προσάψουν;

ΝΕΛΛΗ. Ἐμένα, νὰ μοῦ προσάψουν ἐμένα; Ἀλέξαντρε, ναί, δὲν εἶσαν ὄλα τόσο ὠραῖα ἔπως θὰ τὸ ἐπιθυμούσαμε. Ὅμως κάθε δικό σου σφάλμα τὸ ξέχασα.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Αὐτὸ σοῦ ψιθύρισε ὁ ἄνεμος; Δὲ μοῦ εἶπες τί σοῦ ἐκμυστηριεύθηκε;

ΝΕΛΛΗ. Κάτι πολὺ ὠραῖο. Μὰ πρέπει νὰ τὸ καταλάβεις μόνος. Δὲν προδίνονται πιὰ τὰ μυστικά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Θὰ τὰ μάθω. Ἴσως καὶ κάτι νὰ μάντεψα κι'

ὄλας (καὶ μ' ὀρμή). Τέσσερα χρόνια τὴν περιμένω τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ ἐξηγηθῶμε. Γιατί μοῦ τὴν εἶχες ἀρνηθεῖ πρὶ φύγω, ἀτολμη, χωρὶς πεποίθησι καὶ στὸν ἑαυτό σου, τρέμοντας μήπως ἢ συγκίνηση, ἃ μ' ἔβλεπες κι' ἃ μ' ἄκουες, σὲ κατέβαζε ἀπὸ τὸν πύργο τὸν μαρμαρένιο, δῆθεν, τῆς ἀθεμέλιωτῆς σου περηφάνειας, τέσσερα, χρόνια τὴν περιμένω, ὄχι ρηγμένους στὴ λάσπη, ἔπως τὸ νόμιζες, ἀλλὰ δουλεύοντας γιὰ νὰ ἔρθω σὲ σένα μὲ τὴν αἴγλη τῆς ἀξίας, ἀκόμα πολὺ πιὸ ψηλότερος ἀπὸ σένα κι' ἀπ' ὅ,τι εἶμουνα πάντα. Μόλις σὲ ξεναιδεῖ ἔνωσα πῶς δὲν εἶχα ἀπατηθεῖ, πῶς εἶχε σημάνει αὐτὴ ἡ στιγμὴ.

ΝΕΛΛΗ. Καὶ γὼ τὴν περίμενα, ἴσως περισσότερο ἀσυναίσθητα παρὰ συνειδητὰ, πρὶν ξενασταντηθῶμε, ἴσως ὅμως νὰ τὴν πίστευα ἀλλοιώτικη.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Πίστευες ὅτι σκυμένος θὰ σοῦ ζητοῦσα συγκίνηση γιὰ ἓνα ἐγκλημα ποὺ ἃ δὲν τὸ φαντάστηκες ὀλότελα ἐσὺ τὸ δημιουργήσες γιγάντιο ἐνῶ εἶταν ἀσήμαντο;

ΝΕΛΛΗ (πληγωμένη, ἀλλὰ μὲ πολὺ θαυμασμό). Πῶς μπορεῖς νὰ εἶσαι τόσο ἀλύγιστος;

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Γιατί θέλεις νὰ σὲ καταλαβαίνω βαθιά, νὰ καταλαβαίνω ὅτι ἔχεις ἐπιβάλλει στὸν ἑαυτό σου, μιὰ ποῦ ἐσύ, μ' ὄλο τὸ γυναικεῖο δικασθαιτικό σου, δὲ μὲ κατάλαβες;

ΝΕΛΛΗ. Θυμᾶσαι πῶς λέγαμε κάποτε ὅτι σὲ μᾶς δὲ θὰ ἔφθανε οὔτε ὀλόκληρη μιὰ ζωὴ γιὰ νὰ τελειώσομε ἔσα ἔχομε νὰ ποῦμε μαζί, γιὰ νὰ συνεννοηθῶμε; Κάθε μας λόγος, κάθε μας κίνηση, εἶναι ἓνας ἀγῶνας, μιὰ παράξενη συμφιλίωση κ' ἓνας ἀγῶνας πάλι, τόσο πλούσιος.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Γιατί τότε τὸν φοβήθηκες μόλις πραγματικῶς παρουσιάστηκε μπροστὰ σου; Γιατί ἀποτραβήχτηκες καταστρέφοντας μόλις εἶδες μιὰ λίγο θετικὴ ἀπειλή;

ΝΕΛΛΗ. Δὲ φοβήθηκα. Ἐπρεπε νὰ τὸ ξέρεις... Δὲν ἤθελα τίποτε νὰ ἀσχημαίνει καὶ ἔφυγα μπροστὰ στὴν ἀπειλὴ τῆς ἀσχήμιας, ὄχι τοῦ κιντῶνου.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Αἰσθητισμὲ!

ΝΕΛΛΗ. Σὲ εἶδα ἄσχημο. Δὲν εἶξερα πόσοι ἐλίγμοι ὑπάρχουνε καὶ πῶς ἀληθινὴ καὶ σύμφωνη μὲ τὸ βαθύτερο εἶναι ἡ γνώμη τῶν ἄλλων. Νόμισα πῶς τὸ ἥρωϊκὸ ἀποτραβήγμ., ἥρωϊκὸ, πίστεψέ με, εἶναι τὸ μόνο ἄξιο. Τὸ μόνο ποὺ ἀμόλυντο θὰ διατη-

ροῦσε τὸ ὄνειρο. Μπορεῖς νὰ ἀρνηθεῖς τὸν Ἰσκιο ποὺ εἶχε περάσει ἀνάμεσό μας ;

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Δέν τὸν ἀρνοῦμαι... Μιά γυναίκα... Μιά μέθη διαβατική... .

ΝΕΛΛΗ. Περισσότερο ἀκόμα ἀπὸ κείνη τὴ γυναίκα μᾶς εἶχε χωρίσει τὸ ψέμα. Μέσα στὰ χέρια μου τὰ σφιχτὰ δεμένα γύρω σου, τὰ μάτια σου μέσα στὰ μάτια μου ὀλόθαθα, ἔταν σὲ εἶχα ρωτήσει ἂν εἴσωνα μαζί της τὸ πρὶν βράδι, μοῦ εἶχες ἀπαντήσει «ὄχι», ἐνῶ εἴσωνα.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ἡ τρέλλα μου στιγμαία, ταπεινή, ἐξωτερική, δὲ σ' ἀγγίξε. Δέν εἶταν ἀνάγκη νὰ σοῦ τὴν πῶ. Τὰ λόγια μου θὰ τῆς δίνανε μιὰ σημασία ποὺ δέν εἶχε. Ὑπάρχει κάποτε μιὰ ἀλήθεια πρὸ βαθιά ἀπὸ κάθε ἀλήθεια μέσα στὸ ψέμα... Δέν τὸ κατάλαβες. Δέν κατάλαβες πὼς ὀλόκληρη ἡ ζωὴ σου ἀπαιτοῦσε μεγάλη ἢ Ἀγάπη νὰ διαβεῖ πάνω ἀπὸ κάθε ἀσχήμια... Ἄφησες τὸν Ἰσκιο νὰ μᾶς νικήσει, μ' ἔλη μου τὴ δύναμη προσπάθησα νὰ σώσω τὸ θησαυρὸ μας, ἂν κ' εἶταν πολὺ πρὸ πολλοῦ γιὰ σένα παρὰ γιὰ μένα. Ἐγὼ εἶχα καὶ τὴ Δουλειά μου ποὺ ὅσο κι' ἂ δὲ μοῦ φτάνει, ἐλεύτερος τῆς δόθηκα πρὸ ἀπόλυτα, μόνος μπόρεσα πρὸ τέλεια νὰ τὴν πλάσω... Ἐσὺ δὲν ὑψώθηκες στὸ ὕψος τῆς Ἀγάπης μας. Ἐσὺ δὲν τῆς πρόσφερες τὴ θυσία κάθε ἐνδυσασμοῦ, ἀλλὰ τὴ θυσίας Ἐκείνη. Τὸ βᾶρος τῶν συντριμιῶν βαραίνει μόνον ἐσένα.

ΝΕΛΛΗ. Γιατί συντρίμια, Ἀλέξαντρε; Δέν εἶναι ἐρείπιο ὅτι ζεῖ ἀκόμα, ὅτι ζεῖ μ' ὅ,τι κι' ἂ σωριάσθηκε ἀπάνω του... Ἴσως, ναί, νὰ ἔσφαλα... Τὸ ριψοκίντυνο νᾶναι μόνον ὁμορφο. Κεῖνο ποὺ ἀρπάζει ἀδιάφορο γιὰ κάθε καὶ τίς πρὸ μαῦρες καὶ τίς πρὸ σωρεμένες ἀπειλές, ὅτι πρὸ μέσα διαισθάνεται, ἔλη τὴ ζωὴ του ἐνεργητικὰ παίζοντας σὲ μιὰ μόνον τύχη... Μὰ τότε δέν εἴξερα... Τότε θᾶτανε δειλία ἢ σιγνῶμη, ἀσυνείδητη, θὰ εἶχα παρασυρθεῖ μονάχα ἀπὸ μιὰ ὁρμή. Μὰ γιατί μὲ κυττάζεις θυμωμένα; Κάποτε νομίζω ὅτι δέν εἶσαι παρὰ ὀργισμένος μαζί μου γιατί κάποτε ἔσκυψες μπροστά μου χωρὶς νὰ σκύψω καὶ γώ, ὅτι δέν αἰσθάνεσαι παρὰ ἕναν πόθο γιὰ ἐκδίκηση.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ἐκδίκηση; Ὑπάρχει τώρα κ' ἐκδίκηση στὸν πόθο μου; Δέν ξέρω. Ἐξέρω ὅτι εἶναι ἀπεριόριστο κείνο ποὺ μ' ἔδενε σὲ σένα, ποὺ μὲ κράτησε σὲ σένα μέσ' ἀπὸ τὸν καιρὸ καὶ τὴν ἀπό-

σταση καὶ τὸν γκρεμὸ ποὺ ἀνάμεσό μας ἀνοίχτηκε, ποὺ ἔταν ἐμαθα ὅτι παντρεύεσαι μὲ διαπέρασε μὲ τὴν πρὸ χειρότερη ἀγωνία, καὶ ποὺ μ' ἔλο τὸ ἀπέλιδο, ὅσο κι' ἂν τὸ ἐνάντιο φώναζαν ὄλα, ἀκόμα καὶ ἡ ἀπαλή σου εὐτυχία ποὺ ἔλοι τὴ διαλαλοῦσαν, μοῦ ἔλεγε ὅτι δέν εἶναι δυνατὸ ποτὲ νὰ χαθεῖς γιὰ μένα, ὅτι κάτι δικό σου μοῦ μένει πιστὸ καὶ παθητικὰ ἀφοσιωμένο γιὰ πάντα.

ΝΕΛΛΗ. Ἀλέξαντρε! Πόσο μ' ἀγάπησες!

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ὅπως δέν ἀγάπησα ποτὲ τίποτε στὸν κόσμο.

ΝΕΛΛΗ. Ἀγαπηθήκαμε μὲ τὴν πρὸ μεγάλη Ἀγάπη τῆς Ζωῆς μας. Πῆρες τὴν ψυχὴ μου καὶ μοῦ ἔδωσες τὴ δική σου σ' ἀντάλλαγμα. Ἐνα βασιλικὸ ἀνοιξιάντικο δειλινό. Εἶταν ὁ ἥλιος σχεδὸν πρῶτοφαντα κόκκινος κι' ἀπέραντος. Καὶ κλείσαμε δυνατὰ τὰ μάτια μέσα τους νὰ σφραγίσουμε τὸν ἥλιο ποὺ γιὰ μᾶς δέν ἔπρεπε νὰ βασιλέψει ποτέ. Καὶ δὲ βασίλεψε. Ἐντὸς μας ζεῖ ἡ ψυχὴ τοῦ ἄλλου.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Καὶ γι' αὐτὸ ἔπρεπε ἡ Ἀγάπη μας νὰ μᾶς εἶχε φέρει στὴ Συμπλήρωση, στὴ Χαρά. Ὁ Πόνος κ' ἡ Νοσταλγία δέν ἔχουν τίποτε ἀπὸ τὸ μεγαλόπρεπα ὄραιο ποὺ φαντάσθηκες. Ὅδηγοῦνε στὸ σταχτὶ ἀπροχώρητο. Δὲ μπορούμε νὰ υποφέρομε τὸ μακρὸ κι' ἀκατάπαυστο μαρτύριο. Στις ἀτέλειωτες μέρες ὄλες μονότονες, ἀδειανές καὶ βαριές, μὲ μιὰ ἐλπίδα φωτισμένες, σὲ βασανίζει καὶ σὲ συγκρατεῖ γοητευτικὴ μιὰ ἔμμονη σκέψη, ἀνυπόφορα γλυκιά.

ΝΕΛΛΗ. Πάντα, ἴσως μόνον πρῶτα χωρὶς νὰ τ' ὁμολογῶ καθαρὰ στὸν ἑαυτὸ μου, κι' ἄς πάλευα ἐνάντια στὴν τέτοια ταραχὴ μου, σὺ μόνον ὑπῆρχες γιὰ μένα. Ἐνα μόνον μοῦ ἔδινε μιὰ συγκίνηση, κάτι, καὶ τὴν πρὸ ἀσήμαντὴ λεπτομέρεια, ποὺ ἔστω κι' ἀόριστα σ' ἀγγίξε, κάτι γιὰ σένα ν' ἀκούσω, καὶ μ' ἐπιμονὴ κ' ἐνστιχτη πονηρία πὼς τὴν κυνηγοῦσα αὐτὴ τὴ συγκίνηση ποὺ σταματοῦσε τὸ αἷμα στὶς φλέβες μου γιὰ νὰ ὀρμήσει ὕστερα πρὸ κόκκينو.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Εἶχα πάρει τὴν ψυχὴ σου μαζί μου κ' οἱ ψυχές δὲ χωρίζονται ἀπὸ τὰ σώματα. Εἶχα πάντοτε τὴν εἰκόνα σου ζωντανὴ στὸ πλάι μου καὶ σ' ἐπιθυμοῦσα ἐσένα. Δὲ μπορούμε νὰ ζήσουμε χωρισμένοι.

ΝΕΛΛΗ. Εἶναι ἡ Ἀγάπη μας ὁ ἀδάμαστος ψηλότερος μαγνήτης τὸν ὁποῖο ἔχομε τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθήκον ν' ἀκολουθήσομε. Κι' ἂν ἀκόμα κάποτε ἄλλο δρόμο πήραμε δέν εἴμαστε

αναγκασμένοι, δὲν πρέπει, τώρα πού ξέρομε, νὰ υπομείνομε ἐγκαρτερικὰ τὸ λάθος μας. . . Ξέρεις πόσο πιστεύω στὴν ὑποχρέωση πού ἔχει καθένας νὰ ζήσει, πὼς μονάχα αὐτὸ εἶναι ὁμορφο, σωστό, κι' ἀληθινό, κι' ἄς τὸ ἐπικρίνουν ἔλοι σχεδόν, μικρόψυχα.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Μήπως προσπάθησες κι' ἔλας νὰ ἀναπνεύσεις πιδ ελευτέρα, νὰ μεθίσεις στὴν ἡδονὴ πάνω ἀπὸ τὸν πόνο;

ΝΕΛΛΗ (πληγωμένη, μὲ ὀργή, ἀλλὰ συγκρατημένη, γιὰ γοητεμένη ἀπὸ τὸ δικό της ὄνειρο δὲ νιώθει, ἀντιλαμβάνεται σὰν διαβατικὴ μόνο ὑποψία τῆ σκέψης τοῦ Ἀλέξανδρου).— Πὼς μπορεῖς νὰ ὑποπτευθεῖς Ἐσὺ αὐτό; Δὲν τὸ πιστεύεις; Μὰ ἔστω καὶ μιὰ στιγμὴ παρασυρμένος ἀπὸ φανταστικὰς ζήλειες, πὼς μπόρσες νὰ τὸ σκεφθεῖς; Δὲν τὸ ξέρεις πόσο ἀδύνατο θὰ μου εἶτανε νὰ ζήσω μέσα στὴν ἀπάτη, νὰ βεβηλώσω τὸ σπῖτι μου μὲ σερνάμενες ἀτιμιές, κι' ἂν ἀκόμα δὲ μοῦ δίνανε τόσο ἀποκρουστικὰ ἔλοι οἱ ἄντρες τὴν ἐντύπωση ὅτι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ πεθαμένοι, κι' ἂν ἀκόμα δὲ μὲ κρατοῦσες σὺ ὀλόκληρη.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Δὲν ἔχω ποτὲ πεποιθήση στὶς γυναῖκες, πολὺ λιγότερη σ' αὐτὲς πού πιστεύουν στὸ δικαίωμα τῆς χαρᾶς, κι' ὁ ἄντρας τους δὲν κατῶρθεσε νὰ πνίξει τὴ νοσταλγία τους. Μόνη ἀπ' ἔλες τὶς γυναῖκες εἶχα κάποτε πιστέψει σὲ σένα, ὄχι γιὰ σένα, ἀλλὰ γιὰτὶ σ' ἀγαποῦσα καὶ γιὰτὶ αἰσθανόμουνα πόσο σὲ κρατοῦσα ἐγὼ δική μου. Μόνη θὰ μοῦ εἶχες ἴσως ἐμπνεύσει ἀντὶ τῆς τυραννικῆς ἀνησυχίας μιὰ στοργή. Ἐφυγες τί ξέρω πῶς γιὰ σένα ἄλλο ἀπ' ὅ,τι βλέπω; Ὅμως σὲ πιστεύω πιστεύω ὅτι κανένας ἄλλος ἀπὸ τὸν ἄντρα σου δὲ θόλωσε τὴν πίστη σου σὲ μένα. Γιὰτὶ μ' ἄρσσει νὰ τὸ πιστεύω. Ὁ ἄντρας σου σοῦ εἶτανε πιστός;

ΝΕΛΛΗ. Μὴ μιλάς γιὰ ὅ,τι μᾶς εἶναι ξένο αὐτὴ τὴ στιγμὴ καὶ πού πρέπει νὰ τὸ σεβόμαστε. Θὰ τοῦ πονέσουμε πολὺ. Πρέπει. . . Εἶναι πιδ ὁμορφο καὶ γιὰ μᾶς καὶ γι' αὐτόν. . . Δὲ θὰ καταδεχότανε ἕναν ὑπόμονο ὀχτο. . . Μ' ἄς τὸν σεβόμαστε.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ἀπάντησέ μου.

ΝΕΛΛΗ. Ὁ Πέτρος μ' ἀγαπᾷ βαθιὰ... μὲ τὴν ψυχὴ του. . . Ἄν κάποτε πικραμένος ἀπὸ τὴν ἀπομάκρυνσή μου, ἀπὸ τὸ ψυχικὸ μου ἄπιστο πού τὸ διαισθανότανε, κι' ἄς μὴν ἔνωσε πόσο βαθὺ εἶναι, ἀναζήτησε γοητεῖες πού δὲν ἀγγίζαν τὴ λεπτὴ του ἀφοσίωση, πού δὲν τὴν ἤθελε, κι' ἄς φταίει ἴσως κι' αὐτός, εἶναι πάντοτε τόσο ἡρεμος, τόσο ἀνύπαρκτη ἢ ζωτικότη του, νὰ μοῦ

δίνει μόνο πλήξη καὶ θάνατο, δὲν τὸ ξέρω, δὲ μὲ μέλει. . . Στέκει πολὺ ψηλά.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Οἱ πλανερὲς γυναῖκες συμπάθειες, οἱ αἰώνιες ἀσυναρτησιές κι' ἀοριστίες τους. . . Ἐγὼ δὲν τὶς δέχομαι. Τὰ γυναῖκα παιχνίδια εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς γοητείας τους πού ἀλυσσοδένει. Τὴ σπάνω πρὶ μὲ τραβήξει στὰ δίχτυά της ὅπου θάπεφτα καὶ γὼ ἄ δὲν πρόφταινα. Κυβερνῶ ἐγὼ, σκληρὰ κι' ἀπόλυτα. Κ' ἴσως νάναί αὐτὸ πιδ ὄρατο. Στέκει ἀλήθεια τόσο ψηλά ὁ ἄντρας σου πού τίποτε ἀνθρώπινο δὲ συγκινεῖ καὶ δὲν τὸν συγκινεῖ τίποτε ἀνθρώπινο; Δὲν τὸ πιστεύω ἑμῶς. Θάτανε ὑπερβολικὰ ταπεινό.

ΝΕΛΛΗ. Τί θέλεις νὰ πεις;

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Κάτι πολὺ ἀπλό. . . Πὼς δὲν τὸ μαντεύεις; Ξέρεις ὅτι ὑπῆρξε ἐποχὴ ὅπου δὲ συγχωροῦσες, ὅπου δὲν εὑρισκες καμιὰ δικαιολογία γιὰ καμιὰ ἀντρικὴ ἀδυναμία. Ὅμως ἴδια πάντοτε θέλεις γι' αὐτὲς νὰ ἐκδικιέσαι. Στὰ τέσσερα μακριὰ χρόνια πού μανιασμένα τὴν περιμένα, ποτὲ τόσο ἀπόλυτη, καὶ τόσο θριαμβευτικὴ, δὲν τὴ στοχάστηκα τὴν ὄρα τῆς ὑπεροχῆς μου. . .

ΝΕΛΛΗ. Κάποτε τυχαῖα, ἔτσι γι' ἀστεῖο, χωρὶς νὰ τὸ πιστεύομε δυνατό, μὰ ἴσως καὶ μὲ ἀπόκρυφη προαίσθηση, παίρνουν ἕνα ἀλλόκοτο νόημα κάποτε, τὰ ἀσήμαντα λόγια, τόχαμε πεῖ. «Κι' ἂν ἡ ζωὴ κακὴ μᾶς χωρίσει, ὅ,τι ἔχομε δώσει καμιὰ θέληση δὲν τὸ παίρνει πίσω, ποτέ. . . Τὴν ψυχὴ μᾶς τὴ χάρισαμε, πάλλι μέσα στὸν ἄλλο, κι' ἂν ξαναπανθηθοῦμε δὲ θὰ μπορέσουμε νὰ μὴν τὴν ἀκολουθήσουμε. Τώρα γύρισες καὶ μὲ φώναξες. Ἀλέξαντρε, ἴσως πὼς ἔτσι ὅμοια δικός μου θὰ γυρνοῦσες νὰ μὴν τολμοῦσα οὔτε νὰ τὸ ὀνειρεύομαι, μὰ ἴσως νὰ σὲ φανταζόμουνα λιγότερο ἀμείλιχτο κι' ἀλύγιστο, πὼς θὰ μοῦ ἔφερνες λιγότερες ἀπειλές. . . Πὼς θὰ δεχόσουνα εὐγνώμονα τὴν ὁμολογία μου ὅτι σὲ παρανόησα, τὴ μεγάλη μου ἀπόφαση, ὅτι δὲ θὰ τὸ ἀπαιτοῦσες τόσο. Ἀλλὰ δὲ μὲ τρομάζει τίποτε. . . Δὲν ἀξίζει ἢ εὐτυχία ἢ ἀσφαλισμένη. . . Δὲν ὑπάρχει πῶς καμιὰ δειλία μέσα μου, μόνον ἕνας ἀπέραντος ἐνθουσιασμός.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ἐχω ἀνάγκη ἀπὸ σένα ὅπως καὶ σὺ ἀπὸ μένα.

ΝΕΛΛΗ. Πάνω σὲ σπασμένες ἀλυσσιδες θὰ στερεώσουμε ὀλόψηλο καὶ περήφανο τὸ παλάτι μας. Πιδ ὄρατο θὰ τὸ χτίσομε μὲ

τὸν πόνο καὶ τῆ συνείδηση. Ἴσως ἄλλοτε νὰ εἶτανε πολὺ αὐθόρμητο, πολὺ τρελλό.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Δὲ νομίζεις ὅτι δὲν εἶναι πιά παλάτι, δὲν εἶναι πιά ναός; Δὲ νομίζεις ὅτι δὲν πρέπει νὰ βεδηλώνομε μὲ ἕμοιες λέξεις ὅ,τι ὑπῆρξε καὶ δὲ μπορεῖ νὰ ὑπάρξει πιά ποτέ; Τὸ παλάτι δὲ χτίζεται παρὰ στίς ἀπάτητες κορφές, δὲ χτίζεται παρὰ μιὰ φορά, κι' ὄχι ὅποταν τὸ θέλομε.

ΝΕΛΛΗ. Ἀλέξαντρε, δὲ σὲ νιώθω. Γιατί εἶναι τόσο σκοτεινὰ τὰ μάτια σου...

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Δὲ μὲ νιώθεις... ἀλήθεια... δὲ σὲ νιώθω οὔτε ἐγώ. Δὲν τῆπαμε; δὲ νιώθει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Πῶς φαντάζεσαι ὅτι ἡ ζωὴ μᾶς περιμένει χωρὶς νὰ μεταβάλλεται, ὅτι κάθε μας κίνηση κάτι δὲ δημιουργεῖ; Σ' ἀγαπῶ ὅπως δὲ σ' ἀγάπησα ποτέ, μὰ παλάτι δὲ θὰ χτίσομε πιά μαζί... Σὲ θέλω.

ΝΕΛΛΗ (νιώθοντας ξαφνικὰ ἀποτραβιέται μὲ δυνατὴ φωνὴ θυμοῦ καὶ πόνου). Μὰ ὄχι γιὰ γυναίκα σου. Αὐτὸ κρύβεις λοιπόν; Καὶ γὼ σὲ εἶδα πάλι ὦρατο, κι' ἄς τῶξερα, κι' ἄς σὲ διαισθανόμουνα ὅπως εἶσαι, μικρός, τιποτένιος. Μόνο ἡ δική σου ταπεινοσύνη μποροῦσε νὰ μὲ δεῖ καὶ μένα ταπεινὴ. Φύγε, φύγε ἀμέσως.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Γυναίκα μου; Αὐτὸ σκέφθηκες λοιπόν; Πῶς θέλεις νὰ τὸ ὑποπτευθῶ; Τί φταίω ἂν τὸ ἐξαλλό σου δὲν κατάλαβε τίποτε ἀπ' ὅσα σοῦ ἔλεγα;

ΝΕΛΛΗ. Φύγε...

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ὅ,τι διάβασα στὰ μάτια σου ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή πού σ' ἀντίκρυσα, στὴν ταραχὴ σου, καὶ τώρα ἀκόμα στὴ φωνή σου πού μὲ διώχνει, δὲν τὸ νιώθεις καὶ σὺ πόσο εἶναι ἀναιμικός ὁ θυμός σου...

ΝΕΛΛΗ (μὲ περισσότερο θυμὸ ἀλλὰ βιασμένο). Φύγε...

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Μοῦ δίνουν τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθήκον νὰ μὴ φύγω καὶ γιὰ δευτέρη φορά τώρα πού σ' ἔχω κοντά μου.

ΝΕΛΛΗ. Μὴ μὲ τυραννεῖς περισσότερο... Μὲ τὴ μικροπρεπιά σου.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Μοῦ τὸ φανέρωσες τὸ μυστικὸ σου. Τὸ ξέρω καὶ μοῦ τὸ εἶπες. Ἡ Ἀγάπη μας εἶναι ἀδασίλευτη. Τίποτε δὲ μπορεῖ νὰ τὴ σκοτώσει. Δὲ μποροῦμε νὰ ζήσομε χωρισμένοι.

ΝΕΛΛΗ. Δὲ θέλω οὔτε λέξη πιά ν' ἀκούσω. Εἶναι προσβλη-

τικὸ γιὰ μένα καὶ νὰ σοῦ φωνάζω τὴ χαμηλότητά σου. Δὲν ἔχεις οὔτε τὴν περηφάνεια νὰ σωπάσεις πιά καὶ νὰ φύγεις. Ἐπειδὴ νόμισα ὅτι θὰ μποροῦσες νὰ καταλάβεις τὸ μυστικὸ μου τὸ μεταχειρίζεσαι σὰν ὄπλο τῆς ποταπῆς σοῦ θέλησης. Πιστεύεις ὅτι δὲ θὰ ἔχω τὴ δύναμη ν' ἀντισταθῶ. Ὅχι, σηκώνω τὸ κεφάλι καὶ σφίγγω τὰ δόντια κι' οὔτε πονῶ. Εἶμαι πιὸ δυνατὴ ἀπὸ τὴν Ἀγάπη μας τώρα πού μοῦ ἔδειξες ὅλη τὴν ἀηδία της. Θέλεις νὰ μὲ ἐξουτελίσεις γιὰ νὰ πνίξεις τὸ θέλητρό μου πού σὲ τυραννεῖ ἀκόμα. Θέλεις μέσ' ἀπὸ τὴν ἴδιαμας τὴν Ἀγάπη πετώντας τὴν στῆ λάσπη νὰ σκοτώσεις τὴν Ἀγάπη μας. Θέλεις νὰ μὲ περιφρονήσεις γιὰ νὰ ἐλευθερωθεῖς ἀπὸ μένα ὅπως δὲν ἐλευτερώνει τὸ μίσος. Νομίζεις ὅτι ξέχασα πῶς μοῦ μιλοῦσες, χωρὶς καμιά συγνώμη, γιὰ τίς γυναίκες πού καταδέχονται νὰ ζοῦνε μέσα σ' ἕνα τρίγωνο... ὅπως τὸ ἔλεγες. Μὲ ποιὰ ἀποστροφή.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Τὸ μίσος καὶ ἡ ἀγάπη βαδίζουν μαζί τὸ χέρι μέσα στὸ χέρι. Δὲ φταίω ἐγὼ ἂν ἀφησες τὸ μίσος νὰ ὑπερισχύσει στὴ στοργὴ τῆς ἀδερφῆς του τῆς Ἀγάπης... (ἀλλάζοντας ξαφνικὰ τόνο, παθητικά). Νέλλη, γιατί παρεξηγεῖς ἔτσι τὰ λόγια μου; Τότε σὲ ἤθελα γιὰ γυναίκα μου κ' ἔπρεπε πολὺ διαφορετικὰ νὰ σοῦ μιλῶ. Δὲν ἀγαπᾶ κανένας τὴν πίστη παρὰ στὴ δική του τὴ γυναίκα. Ναί, βλέπω ἐκεῖνο πού σὲ πληγώνει, ἐκεῖνο πού ὄνειρεύεσαι. Ἴσως νὰ τ' ὄνειρεύομαι καὶ γὼ κ' ἐπειδὴ τόσο ἀπραματοποιήτο τὸ ξέρω, ὅπως θὰ τὸ δεῖς καὶ σὺ ἀδύνατο καὶ δὲ θὰ τὸ θελήσεις ἂν τὸ κυττάξεις ἤσυχα, ἴσως ἀπὸ πικρία ἔτσι σκληρὰ νὰ σοῦ μιλῶ.

ΝΕΛΛΗ. Ἄδικα προσπαθεῖς νὰ μὲ συγκινήσεις μὲ ἐπιτηδεμένες μελαγχολίες. Ἀλέξαντρε, ἄς μὴ σκορποῦμε τοῦλάχιστον ἀκόμα περισσότερη ἀσχήμια ἀνάμεσὸ μας. Ἄφησέ με. (Ἡ φωνὴ της ἀθελά της σπάνει).

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Τ' ὄνειρο ἂν τὸ πιάσομε δὲ θ' ἀφήσει παρὰ σκόνη στὰ δάχτυλά μας. Νέλλη, δὲν εἶμαστε οὔτε ἀγνοί, οὔτε ἀπόλυτοι. Κρύβομε κάτι μέσα μας ἀνήσυχο καὶ πολὺ ἀρρωστημένο. Ἡ μοναδικὴ στιγμή, ἡ στιγμή τῆς ἀγνότης, πέρασε ἀνάμεσὸ μας. Δὲν τὴν κράτησες. Τώρα ὅλα τὰ ἀρρωστημένα, μαζί καὶ μὲ τίς ἀπογοητεφες πού μᾶς πλήγωσαν θὰ μᾶς ἀκολοθοῦσαν στοιχισμένα. Δὲ θὰ μᾶς εἶταν γρήγορα δυνατὸ οὔτε ν' ἀναπνεύσομε μέσα στοὺς τοίχους πού θὰ μᾶς ἐκλείναν. Ἐπειτα ἀλλοιώτικη τὴν ἔχω

ρυθμίσει τὴ ζωὴ μου. Τὴν ἐπλασα ὀλόκληρη γιὰ νὰ ζήσω χωρὶς σπῆτι χωρὶς γυναίκα, μόνος, μὲ τὴ δουλειά μου. Ἐγείνει κελὴν ἢ φιλὴ μου ποὺ τῆς ἀφοσιώθηκα. Δὲ μπορῶ ὀλοένα νὰ καταστρέφω ἀλλάζοντας καὶ ξεναρχίζοντας. Πρέπει νὰ φτάσω στὸ σκοπὸ τῆς δουλειᾶς μου ποὺ ἔταξα στὸν ἑαυτὸ μου ὅταν Σὺ μ' ἐγκατέλειψες.

ΝΕΛΛΗ. Καὶ βέβαια τὸ σκάνταλο μιᾶς ἐλευτέρης φυγῆς θὰ σοῦ ἐμπόδιζε τὸ δρόμο τῆς δουλειᾶς σου. Ὁ κόσμος ποὺ κλείνει ἐπίτηδες τὰ μάτια στὶς κρυφές ἀπάτες δὲ συγχωρεῖ κανένα ἀληθινὸ κι' ὁμορφο βῆμα στὸν ἥλιο, ἀν εἶναι ἀνταρτικό. Δὲν τοῦ συμφέρει. Φοβάται μήπως ἀπὸ τὸ ἀνοιγμὸ πρὸς τὸ Φῶς γλυστρήσει κάποια ἀχιτίδα ποὺ θὰ φωτίσει τὰ μισερὰ του σκοτάδια.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ἰσως. Ἰσως ὅμως νὰ μὴν εἶναι τόσο μισερὰ ὅσο σοῦ φαίνονται τὰ σκοτάδια του. Κάτι πιὸ ἰσχυρὸ νὰ τὰ ἐπιβάλλει, ἢ ἀνάγκη τῆς ζωῆς, καὶ νὰ φωτίζονται ἀπὸ ἕνα φῶς ἐσώτερο, τραγικὰ ὠραῖο. Μπορεῖ, ναί, νὰ μὲ τρομάζει τὸ ὀλόφωτο φανέρωμα, τὸ σκάνταλο, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο αἰσθάνομαι ὅτι πρέπει νὰ μὴ ζήσομε μαζί.

ΝΕΛΛΗ. Τότε πρέπει νὰ χωρισθοῦμε γιὰ πάντα.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ἡ φωνή σου δὲ μπορεῖ νὰ τὸν ἐκφράσει τὸ λόγο τοῦ παντωτεινοῦ χωρισμοῦ. Γιατὶ ἂ δὲν ἀγαπιούμαστε ἀγνά, ἂ δὲ λατρεύομε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ἀγαπιούμαστε παράφορα. Δὲ, μποροῦμε νὰ μὴν ἐνώσομε τίς ψυχές μας μέσ' ἀπὸ τὰ στόματά μας. Πρέπει νὰ δεχθοῦμε τὴν Ἀγάπη ὅπως μᾶς προσφέρνεται τώρα. Καὶ γυναῖκες ὀρμητικὲς κι' ἀνεξάρτητες ὡς καὶ σένα, δὲν ἔχουν μέσα τους τὴν ὀρμὴφυττὴ δύναμη τῆς ἐγκαρτέρησης, ποὺ ποτὲ τίποτε πιὸ πέρα δὲν στοχάσθηκε κἄν νὰ σκεφθεῖ, τὴ μόνη ἀρκετὰ ἰσχυρὴ γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ τοῦ πόθου.

ΝΕΛΛΗ. Πόσο ἄσχημα τὰ παρανόησες τὰ λόγια μου! Μὲ νομίζεις καὶ σὺ ἕνα ἄρρωστο, ἀναιμικὸ παιδί, τυραννισμένο ἀπὸ φαντάσματα....

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Εἶσαι πολιτισμένη βαθιά, ἐσώψυχα, ὀλόκληρη. Ἡ Ἀγάπη μας εἶναι πολιτισμένη. Μιὰ ἐπιβολή ποὺ ἰδέες τῆς χώρι-
σαν ἀπότομα κ' ἕνα πείσμα τῆς συγκράτησε. Πιστεύεις στὸ δικαίωμα τῆς χαρᾶς. Ὁ δικός σου ἀδυσσώπητος Νόμος εἶναι ὁ Νόμος τῆς Ἀγάπης. Εἶναι ἀδύνατο νὰ ὑποφέρεις ποτὲ μιὰ σταχτιά ἀζώγητὴ ζωὴ. Σκέψου τὴν κάθε μέρα ποὺ θὰ ἐχτυλιχθεῖ πάντα ὅμοια ἄπληρη, σκέψου τὸ μαρτύριο νὰ περνᾶνε τὰ χρόνια ὅλα χωρὶ,

νὰ σημαίνουν γιὰ σένα οὔτε μιὰ στιγμὴ φωτεινὴ, πορφύρενια... Ἀνατριχιάξεις... Ἀγαπᾶς τὴν Ἀγάπη περισσότερο ἀπὸ τοὺς Ἀνθρώπους... Ἐγὼ εἶμαι τὸ εἶδωλό της... Γιὰ μᾶς, μὰ περισσό-
τερο ἀκόμα γιὰ σένα, ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχες χτίσει τὸ τρελλὸ πα-
λάτι. Ἐγὼ θὰ σὲ εἶχα συγκρατήσῃ. Ἡ ὑπερένταση καὶ ὕστερα ἢ ὑποχρέωση στὴν ἐξαιρετικὴ καλωσύνη τῆς ζωῆς, ἢ λατρεία σου σ' αὐτὴν ποὺ θὰ ἤθελε ἀμόλυπτη νὰ μείνει πάντα, δὲ θὰ εἶχαν ἐπιτρέψει καμιά σκέψη, καμιά ὀρμὴ στὸ ἀνήσυχό σου. Θὰ εἶχες ἐπιβάλλει ἐσὺ στὴ Ζωὴ σου τὸ Νόμο σου' τὸν ἄφησες νὰ ἐπιβληθεῖ Ἀυτὸς στὴ Ζωὴ σου. Σὲ σέρνει σὰ σκιάδα του σὲ μένα. Κι' ἂ μ' ἀρνη-
θεῖς ἐμένα, καὶ δὲ σὲ συγκρατεῖ πιὰ ἢ ἀναμονὴ μου στὴν πλήξη, μοιραῖα ὁ Νόμος σου, κι' ἂς παλεύουν ἐναντιὰ του ἢ τιμιότη σου καὶ ἢ ἰσότη σου, ἀνῆμπορες ὅσο καὶ ἂν εἶναι μεγάλες, θὰ σ' ὀδη-
γήσει νὰ ἀναζητήσεις σὲ ἄλλον τὴν παθητικὴ ὥρα ποὺ ἐξαλλα θέ-
λεις, θὰ τὴν ἀναζητήσεις κι' ἂς βρῖσκεῖς μόνο πικρία, τὴν πιὸ χει-
ρότερη φρίκη, τὴν ἀηδία, θὰ τὴν ἀναζητεῖς ὀλοένα πιὸ μανια-
σμένα, πιὸ χαμηλά. Μόνον ἐγὼ μπορῶ νὰ σοῦ δώσω τὴ Χαρά. Πρέπει νὰ γέλνεις δική μου.

ΝΕΛΛΗ. Ἄν τουλάχιστον ριψοκιντύνενα τὴ ζωὴ μου.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ὁ ἄντρας σου δὲ σκοτώνει.

ΝΕΛΛΗ. Ἐσὺ θὰ μὲ εἶχες σκοτώσει... Ἐνα τέτοιο κρήμι-
σμα θὰ τὸν σκότωνε Αὐτόν.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Τί τραγικὰ ποὺ τὰ βλέπεις πάντα ὅλα... Τώρα δὲν πεθαίνει κανένας. Ὁ ἄντρας σου τίποτε δὲ θὰ μαντέψει. Δὲν εἶναι ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ὑπόπτευνται καὶ ξέρω νὰ ὑποκρίνομαι. Ξέρω νὰ μὴ δείχνω παρὰ ὅτι θέλω. Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲ φαντά-
σθηκε ὅτι σ' ἀγαπᾶ.

ΝΕΛΛΗ. Ναί... Μὰ δὲ θὰ καταχρασθῶ τῆς ἐμπιστοσύνης του... Καὶ δὲ μπορῶ πιὰ νὰ ζήσω μαζί του. Θὰ φύγω... Μόνη.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Δὲ θὰ τὸ κάνεις ἐσὺ. Δὲν ἔχεις ἐσὺ τὴν ἀν-
ταρσία στὴ δράση ὅπως καὶ στὶς ἰδέες. Μόνη; Ποῦ θὰ πῆγαινες, καὶ πῶς; Ἀσκοπα χάνεις μεγάλα κούφια λόγια. Θὰ μείνεις μαζί του. Πρέπει νὰ μείνεις μαζί του. Μὲ τὸ γυναικεῖο ἐνστικτο τὸ φυ-
σικὰ πλανερὸ θὰ συμμορφωθεῖς μὲ τὴν ἀνάγκη, ὅπως τόσες ἄλ-
λες. Θὰ φορέσεις τὴν ὀμοιόμορφη μάσκα.

ΝΕΛΛΗ. Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὡς ὅλες... Δὲ θὰ γίνω δική σου ποτέ...
Φύγε.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Μὰ δὲν τ' ἀκοὺς κ̄ως μοῦ φωνάζεις «μείνε» ; Δὲ θὰ σ' ἀφήσω. Ἐέρω νὰ ὑποτάξω γυναῖκες. Θὰ σὲ κυνηγήσω μὲ κάθε τρόπο... γιατί τὸ θέλεις (ἔχει ἔρθει πολὺ κοντά της). Δὲν ἐξαλείφονται τὰ φιλιὰ... Τὰ χεῖλια μας μὲ τὰ ἐνωμένα ἐντὸς μας βλέμματά μας, στάλαξαν μέσα στις φλέβες μας τὸ αἷμα τοῦ ἄλλου. Τὸ αἷμα πύρινο θέλει νὰ φιλήσει καὶ νὰ φιληθεῖ.

ΝΕΛΛΗ (κατάχλωμη, ἀνήμπορη σχεδὸν μέσα σὶὰ χέρια του).

«Ὅχι, ὄχι, δὲ μπορῶ. Ποτέ...» (Ἐξω ἀκούονται βήματα. Ἡ Νέλλη ἀνατινάξεται καὶ ἀπομακρύνεται ἀσυνείδητα μὲ δοσμέμφυτα τῆ φυσική της ἔκφραση, ἂν καὶ πολὺ ταραγμένη).

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Θὰ τῆ φωνάζεις ἀμέσως τὴν ἀλήθεια στὸν ἄντρα σου ; Εἶναι τὸ μόνο μέσο νὰ μὲ διώξεις.

(Ἀπὸ ἀριστερὰ μπαίνει ὁ Πέτρος. Πολὺ συγκινημένος ἀλλὰ χωρὶς ἄλλη ἀνησυχία).

ΠΕΤΡΟΣ (μὲ βιασμένη ἀπλότη. Δὲ θέλει νὰ φανερωθεῖ ἢ ταραχῆ του). Καλησπέρα σας· ἄργησα· φρόντιζα κάποιες δουλειές.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ (ἐντελῶς φυσικός· μὲ πεποίθηση, ἴσως ὅμως καὶ κάποια ἀγωνία, πὸν ἐκφράζονται σὲ ἀνεπαίσθητο σαρκασμὸ. Τὰ μάτια τοῦ καρφώνονται, κρυφὰ ἀπὸ τὸν Πέτρο, ἀπάνω στὴ Νέλλη μὲ ἔνταση γιὰ νὰ τῆς ἐπιβάλλουσε ἀκόμα πιὸ βαθιὰ τὴ θέλησή του). Καλησπέρα σας· μιλούσαμε μὲ τὴ γυναῖκα σας καὶ πέρασε γρήγορα ἡ ὥρα.

ΝΕΛΛΗ. Ὁ Ἀλέξανδρος μοῦ ἔλεγε πολλά. Δὲ μ' ἀρέσανε. Θὰ σοῦ τὰ πῶ.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ναι, ἡ γυναῖκα σας θὰ σὰς τὰ διηγηθεῖ... ὄλα.

ΠΕΤΡΟΣ (δῆθεν γι' ἀστεῖο· μὲ πνιγμένη ἀγωνία). Τόσο σοβαρὴ συζήτηση εἶχατε λοιπόν ; Μ' ἐνδιαφέρει πολὺ νὰ τὴν ἀκούσω.

ΝΕΛΛΗ. Θὰ σοῦ τὰ πῶ ὄλα... ἀργότερα.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ἐέρετε τί σκέφθηκα τώρα ; Ἐτσι, χωρὶς λόγο. Ὅτι δὲ μπόρει κανένας ποτὲ νὰ μαντέψει τί σκέπτεται ὁ ἄλλος. Περνᾶμε ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλο καὶ τὸ μυστικὸ τοῦ ἄλλου κι' ἂν τὸ διαισθανόμαστε δὲν τὸ κατέχομε ποτέ. Κι' οὔτε εἶναι στὴν ἐξουσία μας νὰ ἐκφράσουμε τὸ ἴδιο τὸ δικὸ μας δόλοθαθο μυστικὸ. Σ' αὐτὴ τὴν αἰώνια παρανόηση βασίζονται ὄλα τὰ δράματα στὸν κόσμο, τὰ ἐξωτερικὰ καὶ τὰ ἀπόκρυφα.

ΠΕΤΡΟΣ. Δὲ νομίζετε ὅτι εἶναι περιττὸ νὰ κουράζουμε τὰ κεφάλια μας μὲ παράξενες φιλοσοφίες, χωρὶς λόγο ;

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Κάτι πρέπει νὰ λέει κανένας ὅταν μιλεῖ γιὰ νὰ δώσει ζωὴ στὴν ὀμιλία. Ἐτσι ἀράδιασα λόγια εὔχη, πιθανὸ καὶ κούφια, πιθανὸ κ' εἰρωνικά, πιθανὸ καὶ πολὺ σημαντικά. Δὲ φταίω ἐγὼ ἂ ἐν τὸ κατόρθωσα.

ΝΕΛΛΗ (προσπαθώντας νὰ γελασθεῖ ἀκόμα, νὰ δικαιολογήσει στὸν ἑαυτὸ της τὴν ἀδυναμία της νὰ μιλήσει στὸν Πέτρο πὸν δλοένα πιὸ ἄπλερο, πιὸ ἀπομακρυσμένο της μ' ἀντιπάθεια σχεδὸν τὸν αἰσθάνεται). Μοῦ φαίνεται ὅτι κάποτε ἢ ἔκφραση ἀντὶ νὰ λυτρώνει θὰ δημιουργεῖ αὐτὴ τὰ δράματα... Ὅτι εἶναι πολὺ πιὸ περήφανο, πολὺ πιὸ ὠραῖο νὰ υποφέρει κανένας σιωπηλὰ μόνος τὸ βάρος. (Ὁ Ἀλέξανδρος χαμογελᾷ κρυφὰ).

ΠΕΤΡΟΣ (παρεξηγώντας τὰ λόγια της). Ἄς τὸ κρύβει κανένας ὅταν τοῦ ἄλλου τὰ χέρια δὲν τεντώνονται μόνον γιὰ νὰ τὸ δεχτοῦνε. Δὲ θὰ λυγίσει κάτω ἀπὸ τὸ φορτίο, θὰ λυγίσει ἂν τὸ πετοῦσε σ' ὅποιον δὲ θὰ καταλάβει τὴν ἀξία του. Ἀλύγιστα βρῖσκει πάντα κάπου ἀξία νὰ στηριχθεῖ. (Κάθε του λόγος πληγώνει βαθιὰ τὴ Νέλλη. Ἐξακολουθεῖ παρασυρμένος ἀπὸ τὴν παρεξήγηση, στὴν ἔξασπῆ του πνίγοντας μιὰ ἀμφιβολία ποῦ ἀθελά του, πολὺ ἀνάλαφρο, πολὺ ἀόριστο, ἀρχίζει νὰ εἰσχωρεῖ μέσα του). Νέλλη, πέρασα ἀπὸ τὸ Ἀτμοπλοικὸ Πρακτορεῖο. Μοῦ εἶπες πρὶν ὅτι θάθελες νὰ φύγαμε. Ἐχει πλοῖο σὲ λίγες μέρες.

ΝΕΛΛΗ. Θὰ φύγομε... Ὅλα φύγομε... Τόσο γρήγορα...

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Εἶναι ὁμορφα τὰ ταξίδια... Ὅταν ἔχει κανένας τὴ γαλήνη μέσα του... ὅπως σεῖς. Εἶδεμὴ κουράζει μονάχα πολὺ βαριά ἢ περιπλάνηση. Σὰν ἀνοιξιὰτικο μααραμένο ξερόφυλλο δηγηγμένο ἀπὸ τὸν ἄνεμο πὸν ὕστερα γίνεται φθινοπωριὰτικο, ὡς πού νὰ χειμωνιάσει, στροβιλιζεῖ κανένας ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία κι' ἀπὸ ἐξοχή σ' ἐξοχή.

ΝΕΛΛΗ. Πηγαίνομε ὅπου κάποια ὑπόσχεση ὁμορφιάς μᾶς προσκαλεῖ. κυνηγοῦμε πάντα κάτι ξεχωριστὸ τῆς Φύσης ἢ τῆς Τέχνης, κάτι πὸν νὰ ὑψώνει πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὴ Ζωή... .

ΠΕΤΡΟΣ. Ποῦ ὑψώνει τὴ Ζωὴ ἴσαμε τὴν ὁμορφιά.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ὅταν ἡ ζωὴ εἶναι κι' ὄλας ὠραία, ἀρμονική, ἀρμονίζεται εὐκολα καὶ μὲ τὴν πιὸ ἀσήμαντη ἐξωτερικὴ ὁμορφιά. Ὅταν δὲν εἶναι, δὲ χαίρεται κανένα ἀριστοῦργημα, οὔτε τὸ

πιό μεγαλόπρεπο κ' επιβλητικό. Πλακώνει και πικραίνει... Καλή μουσική θ' ακούσετε όμως τώρα έξω. "Η μήπως δὲ σὰς ἀρέσει πιά ἢ μουσική; Ἔρχονται ἐποχές, πού μποροῦν νὰ διαρκέσουν και πάντα, ὅπου ὅ,τι ἀγαπήσαμε μᾶς φαίνεται ἄσκοπο, παράχορδο και πληχτικό. Καί δὲ μοῦ μιλήσατε καθόλου γιὰ τὸ βιολί σας...

ΝΕΛΛΗ. Εἶχε σιωπάσει πολὺ βαριά. Μὰ θὰ ξανατραγουδήσει. (Και χωρὶς ἴσως νὰ ξέρει ἀκριβῶς τί σημαίνουν τὰ λόγια της) Πέτρο, ὅπως μοῦ τὸ εἶπες. Μὰ και μ' ἕναν τόνο παράξενο. Κάτι πού θὰ γελᾷ και θὰ κλαίει σύγχρονα. Ἐνας λυγμὸς πού θὰ σπαρταράει ἀπὸ τὰ γέλια.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ἐγὼ προτιμῶ τὰ τραγούδια τῆς χαρᾶς. Τὰ πουλιὰ τραγουδοῦν πάντα τὴ χαρά, ἀκόμα κι' ὅταν εἶναι κλεισμένα σὲ κλουβὶ πού τοὺς φαίνεται ἔτσι ἀπέραντο κι' ἄμορφο.

ΝΕΛΛΗ. Πέτρο, ἴσως νὰ μὴ φεύγαμὲ τώρα. Τώρα νομίζω καλύτερα νὰ μείνομε ἐδῶ. Εἶναι ὅμοια ἤρεμο μὲ τὰ ξένα τὸ λιμάνι τῆς πατρίδας. Καὶ θᾶναι δύσκολο γιὰ σένα, γιὰ τὶς δουλειές σου.

ΠΕΤΡΟΣ (ἀρκετὰ ἐκνευρισμένος, ἂν και δὲν τὸ δείχνει οὔτε στὸν ἑαυτὸ του. Σηριζέται στὰ λόγια τῆς Νέλλης ὅπως θέλει νὰ τὰ καταλάβει). Ὅπως θέλεις ἀποφασίζομε ἀργότερα. Γιὰ τὴν ὥρα δὲν πρέπει ν' ἀργήσεις νὰ ντυθεῖς. Μὴν ξεχνᾷς ὅτι εἴμαστε καλεσμένοι σὲ γεῦμα ἀπόψε.

ΝΕΛΛΗ. Ἐχω ἀκόμα καιρό.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ (ἔχει πλησιάσει τὸ τραπέζι και παίρνει τὸ βιβλίο πού τᾶφησε πρὶν ἢ Νέλλη). Ἄ! Τὴν «Κυρὰ τῆς θάλασσας» διαβάζατε; Σὰς ἀρέσει; (Ἡ Νέλλη δὲν ἀπαντᾷ).

ΠΕΤΡΟΣ. Πολύ.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Τὴν εἶχα διαβάσει και γὼ κάποτε... Τώρα δὲ διαβάζω πιά. Εἶναι πολὺ προβληματικὰ ὠφέλιμο, πιθανὸ κι' ἐπικίνδυνο, νὰ ζεῖ κανένας ὑπερβολικὰ μέσα στὰ βιβλία και στὴν ποίηση. Ὑψώνουν τόσο ψηλὰ πού μᾶς παραμορφώνουν και μᾶς ἀδυνατίζουν γιὰ τὴν πραγματικότη. Δὲ θυμᾶμαι καλά' νομίζω ὅτι τότε μοῦ εἶχε ἀρέσει, ἂν και ἀπὸ τότε τὸ εἶχα βρεῖ ἀφύσικα ἰδεατό, πολὺ θεωρητικό.

ΠΕΤΡΟΣ. Γιατί; Μὲ τὴν καλωσύνη και τὴν πεποίθησή του κράτησε ὁ Βάγκελ τὴ γυναίκα του, τὴ λύτρωσε ἀπὸ τὴν ἀρρώστειά της, και τὴ νίκησε κατὰδική του.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ (πολὺ φυσικά, ἂν και κρυμμένα πολὺ εἰρω-

νικός· μὲ τὴν ἀπλότη του νὰ πνίξει κάθε ὑπόνοια τοῦ Πέτρου). Καὶ τὸ νομίζετε δυνατό; Νομίζετε ὅτι μπορεῖ ὁ,τιδήποτε νὰ κρατήσῃ στὴ γῆ μιὰ γυναίκα ψυχὴ, ὅτι μπορεῖ ὁ,τιδήποτε νὰ τῆς ἀνοίξῃ τὰ μάτια, και νὰ δεῖ ὀλόθαθα ἀπατηλὸ τὸ θέληματρο, ἂν ἔχει χάριθεῖ στὸν ἄνθρωπο τῆς θάλασσας, πού ἄλλωστε τὸ αἰνιγμά του δὲ μᾶς τὸ φανερώνει ὁ μεγάλος Δραματικὸς; Ἐγὼ δὲ θὰ μποροῦσα νὰ ἴσυχάσω κοντὰ σὲ μιὰ γυναίκα πού ἀγάπησε κάποτε τὴ θάλασσα, πού ἔστω και μιὰ μόνο σκέψη τῆς ταξίδεψε μιὰ φορὰ πιὸ πέρα ἀπὸ τὸ λιμάνι.

ΠΕΤΡΟΣ. Ἐχομε ἀλλοιώτικη ἀντίληψη. Δὲ μ' ἀρέσει, ὅπως ἄλλωστε ἴδια και στὴ Νέλλη, τίποτε ἀπ' ὅ,τι κρύβεται.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ναί, ἢ γυναίκα σας ἀγαπᾷ μόνο τὴν Ἀλήθεια και τὴ λέει πάντα ὀλόκληρη. Μὰ ἢ γυναίκα σας εἶναι ἐξαιρετική. Καὶ τώρα μιλοῦμε γιὰ τὴν Κυρὰ τῆς θάλασσας και τὰ δραματικὰ πρόσωπα γιὰ νὰ συγκινήσουν πρέπει ν' αἰχρὸν χαρακτηριστικὰ μᾶλλον κοινὰ. Κ' ἔτσι ξέρετε τί σκεπτόμουναι πάντα; Πῶς κάτι ἔκρυψε ἢ Κυρὰ τῆς θάλασσας ἀπὸ τὸν ἄντρα της και πῶς τὸ πιὸ τραγικὸ δρᾶμα ἀρχίζει ἐκεῖ πού τελιώνει, τὸ δρᾶμα πού μᾶς παρασέρνει και στὸ ὅποιο δὲν εἴμαστε πιά ὑπεύθυνοι.

ΠΕΤΡΟΣ. Εἴμαστε πάντα ὑπεύθυνοι. Δὲν πρέπει ν' ἀφήσομε νὰ μᾶς κυριέψῃ ἢ ἰδέα κἂν μιᾶς ὑπόνοιας ὅτι μπορεῖ και νὰ μὴν εἴμαστε. Μὰ δὲν αἰσθάνεσθε τὴ φρίκη ἂν εἰσχωρέσει ποτὲ μέσα μας μιὰ ἀμφιβολία, ὅποιαδήποτε ἀμφιβολία, μιὰ σκέψη πού θὰ ἔχει τὴν ἐξουσία ἀκατάπαυστα νὰ μᾶς βασανίζει, πού θὰ μᾶς ταπεινώνει ταπεινώνοντας κι' ἄλλαι κι' ἄλους γύρω μας, πού θὰ μᾶς σέρνει σκλάβους της γιὰ νὰ μᾶς καταστρέψῃ. Ἐνάντια στὸν-τέ-τοιο ἐφιᾶλτη πρέπει νὰ παλεύομε, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀγγίζει.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Φοβοῦμαι ὅτι πρέπει νὰ διακόψομε τὴ συζήτηση γιὰ τὸ θαλασσινὸ παραμῦθι. Εἶναι ὥρα μου πιά νὰ φεύγω. Εἶμαι κ' ἐγὼ καλεσμένος ἀπόψε. Θὰ ξανασυναντηθοῦμε. Μᾶς παρασέρνει ὁ κοινωνικὸς στρόβυλος.

ΠΕΤΡΟΣ (στὴ Νέλλη πού πλησίασε τὴ φωτιὰ και νευρικὰ τὴ σκαλίζει μὲ τὴν τσιμπίδα. Ἐκνευρισμένα). Νέλλη, τί παίζεις ἐκεῖ μὲ τὴ φωτιὰ;

ΝΕΛΛΗ. Διασκεδάζω... Σβύνω και τὶς πολὺ μεγάλες φλόγες... Παραδέχομαι ὅ,τι μοῦ εἶπατε και οἱ δυὸ πρὶν... περίπου ὅμοια. Γιὰ τὴ συμμόρφωση. Φτάνουν γιὰ νὰ μᾶς φωτίζουν και νὰ μᾶς

ζεσταίνουν οι μικροί σπινθήρες... Οι μικροί σπινθήρες που μόνοι φέγγουν όταν γίνονται στάχτη τα πολύ περήφανα δέντρα... (Στόν 'Αλέξανδρο). Δε θέλετε πρι φύγετε ν' ανάψετε ένα τσιγαρέττο μ' ένα μικρό σπινθήρα;

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Εὐχαριστῶ. (Ἡ Νέλλη προσφέρει στον 'Αλέξανδρο καὶ στον Πέτρο τσιγαρέττα, παίρνει καὶ κείνη ἕνα.) Ὑστερα τοὺς τ' ἀνάβει μὲ τὸ ἴδιο σπινθίρι, τὸ σβύνει, καὶ ἀνάβει μὲ ἄλλο τὸ δικό της. Σύγχρονα μιλοῦνε). Τί ἄμορφη που εἶναι ἡ βραδιά ἀπόψε. Γλυκιὰ.

ΝΕΛΛΗ. Ἀσφυκτικὰ πιέζει τὸ σκοτάδι ἀπάνω στ' ἀπέλιπτα ξερόφυλλα.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Εἶναι γλυκιὰ βραδιά καὶ βαριά σύγχρονα, ὅπως ἔταν πλησιάζει ἡ Ἄνοιξη. Ἴσως καὶ νάχομε καταγιγίδα αὐριο. (Ὁ 'Αλέξανδρος ἐτοιμάζεται ν' ἀποχαιρετήσει καὶ νὰ φύγει).

ΝΕΛΛΗ (μ' ἕνα γέλιο καὶ ὅλη τὴν πικρία της). Θάχομε ὠραία μέρα αὐριο... Καλοκαιριάτικη... σχεδόν. (Ἡ Ἀυλαία πέφτει ἀπότομα).

ΕΛΕΓΕΙΕΣ

Πονῶ τὴ θλίψη τῶν δεντρῶν, μὲς στὴ βαθειὰ τὴ νύχτα,
Στὰ πεζοδρομια τὰ σκιερὰ τῆς πόλης, που ἐκοιμήθη,
Καὶ μοναχὸς που ὁ βέβηλος τοῦ βήματός μου ὁ ἦχος,
Τὴ βιβλικὴ τὴ σκέψι τους ταράζει, ὡς ἀνεβαίνει.

Ὡσὰν ἐρημικὲς ψυχὲς βουβὲς σὲ μαῦρο ξόδι
Στ' ἀπόμακρα τοῦ ἀλύγιστου ἀνεβαίνουν μπουλεβάρτου
Καὶ ὀίχρουνε τὸν ἦσκιο τους στὴ γίς, που τὰ σκλαβώνει.

Ἡ συντριμμένη τους ψυχὴ ἀγόγγυστα ὑπομένει
Στὰ ἔγκατα τὲς ταπεινώσεις τῶν σκλάβων, που ὑποκύναν
Καὶ μύρονται τὲς πράσινες πατρίδες τους τὰ δάση.

ΤΩΝΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΗΣ

IN AETERNUM

Μὴν παραπονεθεῖς πὼς ὁ καημὸς
Σὲ σκοτεινὰ μᾶς φέρνει μονοπάτια,
Κι' οὔτε γι' αὐτὸ νὰ ἡσκιώσει σου ὁ θυμὸς
Τὰ γαλανὰ σου, ἀγάπη μου, τὰ μάτια.

Κι' ἂ σκίζουμε τὰ στῆθια τὰ γυμνὰ
Τὰλύπητα μαχαίρια τοῦ ἄγριου ἀνέμου,
Μὴ φοβηθεῖς ποτέ σου τὰ γκρεμὰ,
Καθὼς δὲν τὰ φοβήθηκα ποτέ μου.

Κι' ἂν εἶδες τὴν ψυχὴ μου σιωπηλὴ,
Περὴφανη τὰ πάντα νὰ ὑπομένει,
Εἶναι γιὰτὶ ἀγωνίστηκε πολὺ...
Ὁ πόνος ἀνυψώνει καὶ σκληραίνει.

Κι' ἂ λὲς πὼς ἐγεννήθηκα ἡχηρὰ
Νὰ τραγουδῶ στὴ Νίκη πάντα θούρια,
Μάθε πὼς εἶταν κάθε συφορὰ
καὶ μιὰ τοῦ νοῦ μου βλάστηση καινούρια.

Τὴ μοῖρα μὴ φτονεῖς τοῦ ταπεινοῦ
Τὸ πλανερὸ τὸ φῶς της που θερμαίνει.
Μόν' τῆς ψυχῆς ὁ θρίαμβος καὶ τοῦ νοῦ,
Χαρὰ που στὸν αἰῶνα δὲν πεθαίνει.

Πάντα ἔτοιμη ἡ καρδιά μας ἄς δεχτεῖ
Κάθε κακὸ οἱ καρποὶ που θὰ μᾶς δίνουν.
Μοιρόγραφτὸ τους ἔχουν οἱ ἐλεχτοὶ.
Στὸ χαλασμὸ τὰ τρόπαια γιὰ νὰ στήνουν.

Καὶ θὰ τραβᾶμε ἀδιάκοπα μαζί
Ἀπὸ μιὰ πίστη ἀσάλευτη δεμένοι,
Πὼς χαίρεται ὅποιος θέλει καὶ πὼς ζεῖ
κεῖνος που ξέρει μόνο νὰ πεθαίνει.

Τί εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θνητοῦ
Μπρὸς στῶν συμπάντων τὴν ἀθανασία!
Χαρὰ στὸ ριζικὸ τοῦ δυνατοῦ
Που κάνει τότε ἀθάνατο ἡ θυσία.

Πάντα ψηλά τὸ νοῦ καὶ τὴν ψυχή
 Καὶ πιστεὺε δίχως ποτὲ νὰ ἐλπίζεις·
 Τοῦ κάκου εἶναι νὰ ζεῖς στὴν προσευχή,
 Σὰ δὲν μπορεῖς τὴ μοῖρα σου νὰ ὀρίζεις.

Γιὰ τὸ σκληρὸ σου ἀγῶνα μὴ ζητᾶς
 Στεφάνι ἀπὸ τὴ θεία δικαιοσύνη·
 Μὲ τὰ φτερά τῆς Νίκης σὰν πετᾶς,
 Τὸ χέρι σου μονάχο σοῦ τὸ δίνει...

Καὶ θὰ τραβᾶμε ἀδιάκοπα μαζί
 Ἄπὸ μιὰ πίστη ἀσάλευτη δεμένοι,
 Πὼς χαίρεται ὅποιος θέλει καὶ πὼς ζεῖ
 Κεῖνος ποῦ ξέρει μόνο νὰ πεθαίνει!

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΜΥΣΤΙΚΟΙ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Γλυκόλογα ἀναβαίνουνε στὰ χεῖλη
 στὴν ἄλαλη, βαθιὰ χαρὰ πνιγμένα...
 Τρέμει ἓνα δάκρυ!— Ὡς χτέες εἶτανε φίλοι,
 τὰ λόγια τους ἀπλᾶ καὶ μαγεμένα!—
 Μὰ ἐχτέες, ὅταν σιγῶσθουνε τὸ δειλι
 μέσα στὰ κλώνια τᾶλαφροφερμένα
 πρὸς τῆς λιμνούλας τὸ νερό, κ' οἱ γρίλλοι
 μονότονα τραγοῦδια λυπημένα
 στὰ μονοπάτια ἐστήσανε, ποιά λαῦρα
 τὰ στήθια τους ἐφλόγισε,— ποῖός ξέρει;
 φερμένη ἀπὸ μακρυάθε μὲ τὴν αὔρα
 τοῦ δειλινοῦ! καὶ ἀμίλητοι ὅπως ἦσαν,—
 στὸ χέρι του τὸ ἀδύναμό της χέρι,—
 σ' ἓνα φίλ! τὸν ἴδιο πόθο ἐκλείσαν.

I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΗΣ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΝΟ ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ (*)

Ἄπάνω ἀπὸ ὄλα
 καὶ ἀπὸ τὴ μοῖρα
 ποῦ σ' ἀντρεῖνεύει,
 τραγουδιστή,
 τὴ φωτοβόλα
 δική σου λύρα
 τίμα· γητεῦει
 ξεχωριστή.

Τὸ αἶσθημα κρίνο
 σεμνὸ, παρθένο,
 τὴν σκέψη ζωῶσου
 λευκὴ ξωθιά.
 ὦ! ἄσε τὸ θρήνο
 τὸ μισημένο,
 καὶ σκύψε ἐντός σου
 καὶ ἄκου βαθιά.

Ἄξιός νὰ μάσης
 στὰ νέα σου χέρια,
 τὸ φῶς, τὸν ἦχο
 ποῦ λαχταρᾶς...
 Καρδιά τῆς πλάσης
 σὲ νιώθω ἀκέρια
 μέσα στὸ στίχο
 νὰ σπαρταρᾶς.

Ἄθῆνα 30/9/917

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

(*) Στελμένο στὸν ποιητὴ μετὰ τὸ τύπωμά τῆς «Ἀρκαδικῆς Ἀνοιξῆς».

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἀπὸ τὸ Σεπτέμβριον τὰ γραφεῖα τοῦ «Πυρσοῦ» μεταφέρονται εἰς τὴν ὁδὸ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4, ὅπου ἄλλοτε τὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ».

— Μὲ τὸ σημερινὸ τεῦχος κλείνει ἡ πρώτη χρονιά τοῦ «Πυρσοῦ». Τὸ φύλλο θὰ ἔξακολουθήσει νὰ βγαίνει ταχτικά κάθε δυὸ μῆνες, γιὰ τὴν ὥρα, ὅσο κρατᾷ ὁ πόλεμος καὶ τὸ χαρτί εἶναι τόσο ἀκριβὸ καὶ δυσκολόβρετο. Αὐτὸς ὁ λόγος, καὶ ἡ ἀκρίβεια τῶν τυπωτικῶν, μᾶς ἀναγκάζουσι ν' ἀνεβάσουμε καὶ τὴ συντρομὴν σὲ ὀχτῶ δραχμὲς τὴ χρονιά γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ δέκα φράγκα γιὰ τὸ ἐξωτερικόν. Καὶ μιὰ σύσταση φιλική: Ὅσοι δὲν πληρώσανε τὴ συντρομὴν ἀκόμα, παρακαλοῦνται, λογαριάζοντας ὅλα τὰ παραπάνω, νὰ μᾶς τὴ στείλουνε.

— Ἡ ἰδέα τοῦ Κορβανᾶ τοῦ «Πυρσοῦ», πού τὴν ἐρριξε ὁ ποιητὴς Παλαμᾶς, φαίνεται δὲν ἔπιασε καὶ τόσο. Ἡ ἰδέα τοῦ Ποιητῆ εἶτανε νὰ συντρέχουν ὅλοι, μὲ λιγοστά, τιποτένια πράγματα, τὴν ἔκδοσιν τοῦ φύλλου, ὥστε τὰ ἔξοδά του νὰ μὴ βαραίνουν, ἀλλὰ «Νουμᾶ», ἔναντε καὶ μοναχόν. Στὴν ἀρχὴ φάνηκε μὲν θὰ θαματουργήσῃ ἡ ἰδέα, μὰ σιγὰ σιγὰ ἕνας ἕνας ἀπὸ τοὺς κεφαλαίουχους τῶν παχιῶν λόγων καὶ τῶν ἀνέξοδων ἐνθούσιασμων ἀρχίσανε ν' ἀποτραβιῶνται, κ' ἔτσι γιὰ τὸ τεῦχος τοῦτο βοηθήσανε, μὲ τὴν ταχτικὴ μηνιάτικὴ συντρομὴν τους, μόνο ὁ Ἄλκης Θρύλος, ὁ Ρήγας Γκόλφης κ' ὁ Κώστας Παρορίτης. Ὁ Πύρσος ὁμοίως βγήκε καὶ τούτῃ τὴ φορά, καὶ θὰ βγαίνει ταχτικά, ἔστω καὶ δίχως τὸν περίφημον Κορβανᾶ, καὶ τοῦτο γιὰ τὸ διευθυντὴν του, πού βρίσκεται, τούτῃ τὴν ἐποχὴ, στὰ Μακεδονικὰ βουνά, στὴ γραμμὴ τῆς φωτιᾶς, δὲν ἔχει συνηθίσει νὰ ὑποχωρεῖ στοὺς ἀγῶνες.

— Ὁ Πάνος Δ. Ταγκόπουλος στέλνει ταχτικά ἀπὸ τὸ Μακεδονικὸ Μέτωπο εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ἔθνος» περιγραφὰς καὶ σκίτσα ἀπὸ τὸ Μέτωπο πού πολὺ διαβάζονται. Ἐξὸν ἀπὸ τὴν ἀνταποκρίσεις του, πού τὸ ἴδιον τὸ «Ἔθνος» τὴν χαρακτήρησε περισσότερο λογογραφικὴν παρὰ δημοσιογραφικὴν, γράφει τώρα καὶ μιὰ σειρά καθαρῶς λογοτεχνικὴν μὲ τὸν τίτλον **Κόκκινον Κρίνον**.

— Μὲ ἔξωριστὴ εὐχαρίστησιν δημοσιεύουμε στὸ σημερινὸ τεῦχος τοῦ Πυρσοῦ δυὸ τραγούδια τοῦ νέου ποιητῆ Ἀγ. Λεβέντη. Ὁ κ. Λεβέντης εἶναι ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ἀγωνίζεται γιὰ τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδας στὰ Μακεδονικὰ βουνά δυὸ χρόνια τώρα κ' ὅταν σπαίρνει τὸ κανόνι βρῖσκει τὸν καιρὸν καὶ γράφει τραγουδάκια καὶ πολὺ ὁμορφα μάλιστα.

— Ὁ Κώστας Παρορίτης γράφει τώρα ἕνα μεγάλο κοινωνιολογικὸν ρομάντζο, πού κρατᾷ μυστικὸν ἀκόμη τὸν τίτλον του.

— Οἱ δυὸ πρῶτες σελίδες τοῦ σημερινοῦ τεύχους κόβονται καὶ κολοῦνται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Τού τεύχους κ' ἔτσι δένεται ὁ Β' τόμος τοῦ Πυρσοῦ πού τελιώνει μὲ τοῦτο τὸ τεῦχος.

— Ἡ δ. Ἑλένη Νεγρεπόντη (Ἄλκης Θρύλος) εἶχε τὴν καλοσύνην νὰ δεχθῆ νὰ γράφει ταχτικά τὴν θεατρικὴν κριτικὴν εἰς τὸν «Πύρσον». Μὲ τὸ

σημερινὸν τῆς σημείωμα δείχνει ποῖο δρόμον θ' ἀκολουθήσει εἰς τὴν κριτικὴν τῆς — δρόμον καθαρὰ αἰσθητικὸν καὶ ἀπόλυτον εἰλικρινῆ. Σὰ συλλογιστῆς κανεὶς πὼς στὸν τόπον μας τὰ λογοτεχνικὰ ἔργα, καὶ ἔξωριστὰ τὰ θεατρικὰ, κρίνονται ἐπιπόλαια κ' ἀνάλογα μὲ τὴν δημοσιογραφικὴν συμπαθέειαν ποῦχει ὁ συγγραφεὺς, μ' ἄλλα λόγια πὼς ἀπὸ τὴν θεατρικὴν κριτικὴν λείπει ἐντελῶς ἡ εἰλικρινεία, θὰ αἰστανθεῖ ξανάσασμα καὶ ἔξαλάφρωμα ἀνακουφιστικόν διαβάζοντας τὴν κριτικὴν τοῦ Ἄλκη Θρύλου πού ἐπάξια, ἤμπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς, συνεχίζει τὴν ἀληθινὴν θεατρικὴν κριτικὴν τοῦ «Κριτικοῦ τοῦ Νουμᾶ» (Ρήγα Γκόλφης).

— Τὰ Ἀλεξανδρινὰ «Γράμματα», στὸ τελευταῖον πολυσέλιδον τεῦχόν τους, μιλοῦνε φιλικὰ γιὰ τὸ ἔργον τοῦ «Πυρσοῦ». Εὐχαριστοῦμε τοὺς καλοὺς συναδέλφους τῆς Ἀλεξανδρείας γιὰ τὰ φιλικὰ τους λόγια, χωρὶς αὐτὸ νὰ μᾶς ἐμποδίζει νὰ διαφωνοῦμε μαζί τους σὲ ὅσα, ὅπως ὁποῦντε ἄπρεπα, γράφουνε γιὰ τὸ συγγραφεὴ τῆς «Ποίλας». Οὔτε δὲ ἀξίει τὸν κόπον νὰ βάλουν οἱ φίλοι τὴν φωνὴν καὶ νὰ χαλάσουν τὸν κόσμον γιὰ τὸν ἐπιχειρηματικὸν συγγραφεὴ «Μπεντουβίνικα χωριά», ἐνῶ, λέει, οἱ Μπεντουβίνοι δὲν ἔχουν χωριὰ μὰ κατασκευάσεις. Σπολλάτῃ τους!

— Τὰ μαγαζιάρια, ἰδίως τὰ γλωσσικά, πού ψάρεψαν, καὶ ἔξακολουθεῖ νὰ ψαρεύει, στὰ τελευταῖα Ἀλεξανδρινὰ «Γράμματα» ἡ «Ἔστια» δὲ βαραίνουν τὴν Δημοτικὴν γλῶσσαν, μὰ κείνους πού τὴν γράφουνε. Τί νὰ σοῦ κάνει κὶ αὐτὴ ἡ ἐρημὴ ὅταν τὴν πιάνουνε στὰ χέρια τους ἀντζαμῆδες! Ὁ Ψυχάρης τὸ φώναξε χίλιες φορὲς πὼς γιὰ νὰ γράψῃ σωστὰ τὴν Δημοτικὴν γλῶσσαν χρειάζεται κόπος καὶ μελέτη. Κὶ ἂν τὸ φώναξε ὁμοίως!...

ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κεφάλαιον καταβεβλημένον Δρ. 3,000,000.

Λεωφόρος Πανεπιστημίου 26.

Α' Τραπεζικαὶ ἐργασίαι

Προεξοφλήσεις, δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἐπὶ ἐνεχύρων τίτλων. Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρων ἐμπορευμάτων καὶ ἐνεχυρογράφων Γενικῶν Ἀποθηκῶν. Ἰπηρεσία ἐκτελωνισμοῦ παραλαβῆς καὶ πωλήσεως ἐμπορευμάτων διὰ λογαριασμὸν τρίτων. Ἐκτελέσεις ἐντολῶν Χρηματιστηρίου. Ἀνοίγματα πιστώσεων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ (Credits confirmés). Ἐκδοσὶς δανείων.

Β' Οἰκονομικαὶ ἐργασίαι

Μελέτη, ἴδρυσις καὶ ὀργάνωσις ἀνωμόνων καὶ ἄλλων Ἐταιρειῶν πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων γεωργικῶν, βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν, μεταλλευτικῶν, συγκοινωνίας καὶ τεχνικῶν. Στατιστικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ μελέται.

Ὁραὶ συναλλαγῶν 8.30' μέχρι 12.30' μ. μ.

“ΠΡΟΝΟΙΑ,”

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΠΥΡΟΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

Συνάπτονται ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ ὑπὸ τῶν κ. κ.

Λαϊκῆς Τραπεζῆς, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, Τηλ. 4-31
Μπίφη καὶ Κράλλη, Καπνικαρέας 7β , 4-60
Α. Δεναξά καὶ Σ-ίας, Σταδίου 11 , 8-39
Ν. Θωμίδη, Σταδίου 56,

Ἐν ΠΕΙΡΑΙΕΙ ὑπὸ τῶν κ. κ.

Λαϊκῆς Τραπεζῆς, Λεωφ. Μικρᾶς Στοᾶς, Τηλ. 1-21
Κ. Ζαλακώστα, Λεωφ. Σωκράτους 63 , 2-90
Σπουργίτη, Πάρρη καὶ Σ-ίας Μ. Στοᾶς , 3-85
Ἄδελφῶν Σαράντη, Μέγαρον Σπυράκη , 3-43
Ἰερωνύμου καὶ Δρακοπούλου, Πλατεία Καραϊσκάκη 12
Ζαῖρη καὶ Ποντικῶ, ἑδὸς Σκουζέ 1

καὶ ὑπὸ τῶν Γενικῶν Πρακτόρων κ. κ.

Ἄδελφῶν Δάνου καὶ Σίας

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Πεσμαζόγλου 4

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Νικήτα 8. Τηλ. 1-87

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀνώνυμος Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία

ἐγκριμένη διὰ Β. Διατάγματος. Ἡ μεγαλειτέρα τῶν Ἑλληνικῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν. Ἔδρα ἐν Πειραιεῖ.

Κεφάλαια ἐξ ὀλοκλήρου καταβληθέντα

Δραχ. 5,000,000

Ἀσφάλεια κατὰ κινδύνων θαλάσσης καὶ πολέμου ἐπὶ σκαφῶν καὶ ἐμπορευμάτων.

Ἀσφάλεια κατὰ κινδύνων ΠΥΡΟΣ ἐπὶ κτιρίων, ἐμπορευμάτων, ἐργοστασίων κλπ.

Γενικὸς Πράκτωρ ἢ Τράπεζα Πειραιῶς. Πρακτορεῖον ἐν Ἀθήναις ἑδὸς Σταδίου 42.

Τηλέφωνον 12-14.

Διευθυντὴς Πρακτορεῖου **Α. Α. ΤΕΡΖΑΚΗΣ.**

ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΣΤΗΝ ΛΑΪΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

ΤΑ ΕΝΤΟΚΑ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Προκειμένον νὰ μεταφερθῶσιν ἐκ τῆς προκυμαιᾶς Πειραιῶς εἰς τὸν τόπον ἐγκαταστάσεώς των κατὰ μήκος τῆς γραμμῆς τοῦ νέου Ὑδραγωγείου Κοκκιναρά - Καλυφτακίου 600 τεμάχια σολήνων χυτοσιδηρῶν διαμέτρου 0,40 μήκους ἐκάστου τεμαχίου 4 μ. καὶ βάρους ὀλικῶ 360 τόννων εἰσι δεκταὶ προσφοραὶ διὰ τὴν μεταφορὰν ταύτην.

Πληροφορίαι παρέχονται εἰς τὸ Ὑδραυλικὸν τμήμα τοῦ Δήμου καθ' ἑκάστην 9-12 π. μ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Ἰουλίου 1918

(Ἐκ τοῦ Δημαρχείου)

ΔΗΛΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΟΙΝΟΥ

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 1320 «περὶ φόρου καταναλώσεως τοῦ οἴνου» καὶ τῆς σχετικῆς δηλοποιήσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ἐφορίας Ἀττικῆς, καλοῦνται οἱ ὑπόχρεοι πρὸς δήλωσιν τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων ποσοτήτων οἴνου, ὡς ἀπὸ σήμερον μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος μηνὸς Ἰουλίου 1918 ὑποβάλλωσι τὰς δηλώσεις των εἰς τὸ ἐν τῷ Δημαρχικῷ καταστήματι Γραφεῖον Δηλώσεως, ὡς διευθύνθη νὰ δέχεται καὶ καταρτίσῃ τοιαύτας. Εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦτο Δημόσιοι Εἰσπράκτορες ἀπὸ τῆς 10 π. μ. ὥρας μέχρι τῆς μεσημβρίας καὶ ἀπὸ τῆς 4 μέχρι τῆς 7 μ. μ. καθ' ἑκάστην θέλουσιν εἰσπράττει ἀναλογικὰς φόρους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Ἰουλίου 1918

Ὁ Δήμαρχος

(Τ. Σ.) Σ. Πάτσος

ΛΑΧΕΙΟΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΤΟΣ 1918 - ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ 6

ΚΕΡΔΗ 1,2000,000 ΔΡΑΧΜΑΙ

Καθ' ἐκάστην κλήρωσιν: Ἐκδίδονται 100,000 γραμμᾶτια
 ἀξίας Δραχμῶν 400,000

Καθ' ἐκάστην κλήρωσιν: Παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γραμμᾶτια
 ἀξίας Δραχμῶν 200,000

Ἐκαστον ἀκέραιον γραμμᾶτιον τιμᾶται Δραχ. 4
 δυνάμενον νὰ διαιρεθῇ εἰς 4 τέταρτα τοῦ γραμματίου,
 τιμώμενα μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

ΚΕΡΔΗ		ΔΡΑΧΜΑΙ	ΕΝ ΟΛΩ
1	ἕξ	80,000	80,000
1	ἕξ	20,000	20,000
2	ἄπὸ	2,500	5,000
6	ἄπὸ	1,000	6,000
15	ἄπὸ	400	6,000
25	ἄπὸ	200	5,000
1950	ἄπὸ	40	78,000
2000			200,000

Ἡ δευτέρα κλήρωσις γενήσεται τῇ τελευταίᾳ Κυριακῇ 29 Ἀπριλίου (12 Μαΐου) 1918, ἡ τρίτη τῇ 24 Ἰουνίου (7 Ἰουλίου) 1918, ἡ τετάρτη τῇ 30 Σεπτεμβρίου (13 Ὀκτωβρίου) 1918, ἡ πέμπτη τῇ 25 Νοεμβρίου (8 Δεκεμβρίου) 1918 καὶ ἡ ἕκτη τῇ 31 Δεκεμβρίου 1918 (13 Ἰανουαρίου 1919).

Ἀδελφοὶ Ἕλληνας!

Ἐχομεν καθήκον ὅλοι οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνας ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, νὰ ἐνισχύσωμεν, νὰ δημιουργήσωμεν, νὰ ἀναδείξωμεν τὸ **ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΜΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΝ**.